

บทที่ 7

องค์ประกอบบทผลต่อชีวิตนักศึกษา

สภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในมิติต่าง ๆ

จากการศึกษาชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ 5 และ กรณีสถิติชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในบทที่ 6 พบว่าสภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีปรากฏการณ์ในมิติต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

ชีวิตนักศึกษาคานการดำเนินชีวิตประจำวัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นดำเนินชีวิตประจำวันส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย และพักอยู่รวมกันในมหาวิทยาลัย นักศึกษาใหม่ที่เขาพักในหอพักมักจะมีปัญหาในด้านการปรับตัว เรื่องทักอาศัยและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง ชีวิตในหอพักของนักศึกษาจะดำเนินชีวิตอย่างมีอิสระและเสรีภาพ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหอพักพบว่า นักศึกษาเขาพักในหอพักอย่างไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะหอพักนักศึกษาชาย ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดเขาพักในหอพักได้ทั้งหมด จึงได้กำหนดให้นักศึกษาชายทุกคนต้องการอภัยหอพักได้จบจลาจลเขาย้อย แต่เนื่องจากหอพักและบ้านเช่า เอกชนภายนอกมหาวิทยาลัยมีราคาแพง นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และความไม่สะดวกในการเดินทางมามหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาชายที่จบจลาจลไม่ได้ยังคงพักอาศัยอยู่ในหอพักตามห้องพักของเพื่อน ส่วนหอพักนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยกำหนดให้จัดนักศึกษาหญิงได้ เขาก็ในหอพักทั้งหมด ยกเว้นนักศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นจะขอไปพักที่บ้าน แต่ปรากฏว่านักศึกษาบางคนหมอบานอยู่ในเขตเทศบาลเขายามหาวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ได้เขามาพักในหอพักของมหาวิทยาลัย ดังนั้นหอพักของมหาวิทยาลัยจึงมีสภาพแออัดมากเกินไปไม่เหมาะสมกับการใช้เป็นสถานหอานหนังสือ หรือนักศึกษาค้นคว้าภายหลังจากเลิกเรียนแล้ว และก่อให้เกิดปัญหาด้านบริการสวัสดิการในหอพักด้วย

มหาวิทยาลัยได้จัดใหม่อาจารย์ที่ปรึกษาหอพักอยู่ประจำหอพัก เพื่อดูแลและเอาใจใส่นักศึกษาที่อยู่ในหอพัก แต่ปรากฏว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีบทบาทและเข้าไปสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักศึกษาในหอพัก และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในหอพัก พบว่า นักศึกษา

ชายในหอพักส่วนหนึ่งได้ประพฤติปฏิบัติตนไปตามความพอใจของตน โดยไม่คำนึงถึงระเบียบ
ข้อบังคับของหอพัก นักศึกษาบางคนบางกลุ่มมีการจับกลุ่มเล่นการพนัน มีการจับกลุ่มดื่มสุรา
บางครั้งเมามายอาละวาดสังเวยสิ่งศักดิ์ และเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้นในหอพัก มีการนำเอา
เทปคasset ไปร่วมหลับนอนบนหอพัก มีการนำวีดีโอเทป (video tape) ภาพยนตร์หลายให้เห็นการ
ร่วมเพศสัมพันธ์อย่างชัด เจนมาฉายในหอพักก่อให้เกิดอารมณ์ และความตึงเครียดทางเพศกับ
นักศึกษาชายบางคน และทำให้ออกไปเที่ยวหญิงโสเภณีด้วย แต่โดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาที่พำนักอยู่
ในหอพักจะใช้ชีวิตโดยปกติสุข มีความสะดวกสบาย และใช้หอพักเพื่อทำกิจกรรมในด้านต่าง ๆ
เช่น การพักผ่อน การประกอบอาหารบนห้องพัก การชกมวยเสื่อผืน คุ้มน้ำร้อน ฟัง เพลง
อ่านหนังสือและทำการบ้าน

การใช้ชีวิตประจำวันภายหลังจากเลิกเรียนแล้ว นักศึกษาส่วนมากมักจะใช้เวลาใน
การเข้ากลุ่มคุยกับกลุ่มเพื่อน มีการออกกำลังกายตามสนามกีฬาต่าง ๆ หมอบูโกล์หอพัก หรือ
บางคนอาจจะออกไปเที่ยวเตร่นอกมหาวิทยาลัย และในวันหยุดสัปดาห์ อาจจะจัดกลุ่มท่องเที่ยว
ตามสถานที่ท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนการเที่ยวเตร่ของนักศึกษา โดยทั่วไป
แล้วนักศึกษาจะออกไปเที่ยวเตร่ตามโรงภาพยนตร์ สถานบันเทิงรมย์และสถานที่เต้นรำต่าง ๆ
ในเมืองขอนแก่นตามความสนใจของแต่ละบุคคลหรือตามกลุ่มเพื่อนของนักศึกษา สำหรับ
นักศึกษาหญิงที่ออกไปเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืนแล้วกลับหอพักไม่ทันตามกำหนดเวลาปิดหอพัก
จะใช้วิธีป็นหอพัก ถ้าหอพักที่ป็นเข้าไม่ใคร่ก็จะไปขอค้างคืนที่ห้องพักเพื่อนที่สามารถป็นเข้าหอพักได้
หรือจะไปนอนค้างคืนที่ทำการสโมสรนักศึกษา หรือชมรม ชมรมต่าง ๆ หรือออกไปค้างคืน
นอกมหาวิทยาลัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น นิยมใช้จักรยานยนต์ส่วนตัว เป็นพาหนะในการเดินทาง
ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย และการเดินทางจากมหาวิทยาลัยเข้าไปในเมืองขอนแก่น
มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดบริการรถประจำทางสำหรับบริการแก่นักศึกษาตลอดจนบุคคลทั่วไป ที่
ไม่มียานพาหนะส่วนตัวใช้ด้วย นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังจัดให้มีบริการสวัสดิการในด้านต่าง ๆ
ด้วย เช่น ไปรษณีย์ ธนาคาร โทรศัพท์ทางไกล โรงอาหาร หน่วยบริการสุขภาพสำหรับนักศึกษา
และบริการสวัสดิการบางอย่างมีการควบคุมราคาการจำหน่ายด้วย

ในการดำเนินงานหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดหอพัก
ตลอดจนห้องน้ำห้องส้วม และบริเวณสนามหญ้าของหอพักด้วย ทำให้นักศึกษาได้รับความสะดวก
สบาย ไม่ต้องรับผิดชอบกิจการอะไรในหอพัก และในหอพักไม่มีกิจกรรมอะไรให้นักศึกษาต้อง

รับผิดชอบ ชีวิตในหอพักของนักศึกษามีความแตกต่างไปจากการใช้ชีวิตโดยที่บ้านซึ่งโดยปกติแล้ว นักศึกษาหอพักและพักอาศัยอยู่กับครอบครัว จะต้องช่วยทำงานบ้าน ดูแลรักษาบ้านให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยเฉพาะครอบครัวที่ไม่ได้จ้างคนเข้ามาช่วยงานบ้าน คนในครอบครัวจะต้องทำงานบ้านทั้งหมด เมื่อนักศึกษามาพักในหอพักนักศึกษาไม่มีการกำหนดให้ต้องรับผิดชอบอะไรเลย นักศึกษาไม่ต้องทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม นักศึกษาไม่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการชำระค่าน้ำและค่ากระแสไฟฟ้าต่าง ๆ นักศึกษาเป็นผู้ใช้บริการสิ่งเหล่านี้ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นพบว่า นักศึกษาบางคนไม่ตระหนักถึงความมีส่วนร่วมจะต้องช่วยกันรักษาความสะอาดหอพัก นักศึกษาหญิงบางคนทิ้งภาชนะไว้วางตามห้องน้ำห้องส้วม นักศึกษาชายบางคนเอาเงินแช่อาหารใส่อ่างล้างหน้าหรือปัสสาวะเรี่ยราดไม่ถูกที่ในห้องน้ำขณะหมดเมาส์รา และนักศึกษารุ่นใหญ่ในมหาวิทยาลัยใช้น้ำและกระแสไฟฟ้าโดยไม่ประหยัด

ชีวิตนักศึกษาคำนวณธรรมประเพณี

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น จะจัดกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีส่วนใหญ่ขึ้นในช่วงภาคต้นของทุกปีการศึกษา และเป็นกิจกรรมประเพณีที่แสดงความสัมพันธ์กับนักศึกษาใหม่ทั้งหมดด้วย นับตั้งแต่กิจกรรมการรับน้องใหม่ ซึ่งมีการรับน้องใหม่อายุ 2 ตอน คือ การรับน้องใหม่อีสาน และการรับน้องรถไฟ ซึ่งนักศึกษารุ่นพี่ได้เดินทางไปรับน้องรถไฟที่กรุงเทพมหานคร และพาน้องใหม่เดินทางมามหาวิทยาลัยโดยทางรถไฟ แล้วจัดให้น้องใหม่อีสาน และน้องใหม่จากส่วนกลางได้เข้าร่วมงานรับน้องใหม่มหาวิทยาลัยร่วมกัน และมีพิธีสำคัญที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา คือ การพาน้องใหม่ไปไหว้เจ้าพ่อมอดินแดงซึ่งเป็นสถานที่ที่บุคคลในมหาวิทยาลัยให้ความเคารพ เชื่อถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ หลังจากไหว้เจ้าพ่อมอดินแดงแล้ว นักศึกษารุ่นพี่แต่ละคณะจะนำตัวน้องใหม่ในคณะไปยังบริเวณคุ้มของคณะ และมีกิจกรรมรับน้องในส่วนคณะต่าง ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษารุ่นพี่จะให้น้องปฏิบัติตามคำสั่ง ใ้หน่องรายงานตัว ทำของกินแปลก ๆ ใ้หน่องกิน บางคณะใ้หน่องสับบุหรื และดื่มสุรา บางคณะมีการแต่งแ้ตมหาแข่งหาสีตามหน้า และเสื่อผา ตลอดจนการเล่นตลกต่าง ๆ ด้วย ในระยะต่อมา นักศึกษารุ่นพี่ในแต่ละคณะจะจัดงานเลี้ยงสังสรรค์เป็นการรับน้องใหม่ในคณะด้วย ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษารุ่นพี่แต่ละชั้นปีจะแยกกันเป็นเจ้าภาพจัดงาน มีบางคณะเท่านั้นที่ทุกชั้นปีจะร่วมกันจัดรับน้องใหม่ร่วมกัน ลักษณะการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์นั้นจะมีรูปแบบการจัดอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานร่วมกัน และมีการเต้นรำร่วมกันระหว่างนักศึกษารุ่นพี่และนักศึกษาใหม่ ดังนั้นในแต่ละปี นักศึกษาแต่ละรุ่นแต่ละชั้นปีจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อหาเงินรายได้

หรือเฉลี่ยเงินกันไว้เพื่อจัดงานเลี้ยงต้อนรับนักศึกษาใหม่ เป็นประจำทุกปี และในงานเลี้ยง
สังสรรค์นั้น บางคณะนักศึกษาใหม่จะได้รับการเรียนรู้และฝึกหัดให้ร่วมดื่มสุรา หรือสับหนักรจาก
นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษาน้องใหม่ชายบางคนอาจจะถูกชักชวนจากนักศึกษารุ่นพี่าไปเที่ยวหญิง
โสเภณีต่อจากงานเลี้ยงสังสรรค์นั้นด้วย

กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีที่คณะกรรมการจัดขึ้นและถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญของคณะ คือ
การรายงานตัวของใหม่ และการเข้าห้องเชียร์ กิจกรรมดังกล่าวนี้นักศึกษาใหม่จะต้องปฏิบัติตาม
คำสั่ง และข้อบังคับของนักศึกษารุ่นพี่ที่กำหนดไว้โดยไม่ให้โต้แย้งหรือขดขาน ถ้าหากน้องใหม่ไม่
ปฏิบัติตามหรือทำไม่ได้ไม่เป็นที่พอใจจะถูกลงโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะการรดน้ำว่ากล่าว
ด้วยเสียงอันดังหรือที่เรียกกันว่า "วัก" จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมประเพณีนี้เมื่อนักศึกษาใหม่
บางคนไม่พอใจ ได้รับความกดดันทางด้านจิตใจ และมีความเครียดตึงกังวลถึงไม่สามารถสั
ทนต่อไปได้ต้องยื่นใบลาออกจากมหาวิทยาลัย และบางคนได้แสดงปฏิกิริยาตอบโต้การกระทำของ
นักศึกษารุ่นพี่ ซึ่งนักศึกษารุ่นพี่จะแสดงพฤติกรรมโต้ตอบกลับไปและกดดันนักศึกษาใหม่คน
ด้วยวิธีการต่าง ๆ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตมีบางคณะนักศึกษาใหม่ เกือบหมดทั้งรุ่น
ได้พร้อมใจกันแสดงความเป็นอิสระ และขดขานคำสั่งข้อบังคับของรุ่นพี่ จนกระทั่งถกนักศึกษารุ่น
พี่ตอบโต้การกระทำของนักศึกษาใหม่ในคณะหนึ่ง ด้วยการไม่ยอมรับนับถือไว้เป็นน้องในคณะ และ
ไม่ยอมให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลใด ๆ ทั้งสิ้น แม้กระทั่งจบการศึกษาไปแล้ว

กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีที่สร้างความประทับใจให้กับนักศึกษาใหม่เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่
กิจกรรมกีฬาเชียร์สัปดาห์ซึ่งมีรายการแสดงที่ เป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองอีสานให้ชมด้วย นักศึกษา
ใหม่จะรู้สึกประทับใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้มาก นักศึกษารุ่นพี่จะจัดพวงมาลัยให้ทำด้วย
ใบกาหลงทุกข้มากคล้องคอให้นักศึกษาใหม่ และในพิธีบายศรีสู่ขวัญ นักศึกษาใหม่จะได้รับ
การผูกข้อมือด้วยสายสิญจ์ จากนักศึกษารุ่นพี่และจากคณาจารย์มหาวิทยาลัยในพิธีด้วย วัฒนธรรม
ประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับนักศึกษาใหม่ระหว่างคณะ คือ กิจกรรมลอดซุ้มกลาง
ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาใหม่ และนักศึกษารุ่นพี่ในคณะ
ต่าง ๆ และช่วยให้นักศึกษาใหม่ได้รู้จักใคร่สนทนากัน และมีกลุ่มเพื่อนในต่างคณะด้วย

จากการศึกษาพบว่า มีกิจกรรมประเพณีที่จัดขึ้นในส่วนคณะบางคณะที่แตกต่างกันไป
จากคณะอื่น คือ พิธีสาบานตัวเป็นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ในพิธีนี้จะจัดขึ้นหลังจากการ
เปิดเชียร์คณะแล้ว และจะจัดให้นักศึกษาใหม่ดื่มสุราในขวดเดียวกัน และมีขวดสุราตามจำนวนรุ่นของ
นักศึกษาใหม่ ซึ่งจะถือว่าการดื่มสุรานั้นเป็นการดื่มหน้าสิ่ว (spirit) และมีคำกล่าวปฏิญาณตน

ใหม่ความรักในกลมในคณะของตนด้วย ส่วนคณะเกษตรศาสตร์จะจัดกิจกรรมงานชมจันทร์ขึ้นสำหรับ
 นักศึกษาใหม่ชายของคณะเท่านั้น โดยนักศึกษารุ่นพี่ชายทุกชั้นปี ตลอดจนถึงพี่เก่าชายของคณะ
 สามารถเข้าร่วมงานได้ตามความสมัครใจ และกิจกรรมนี้ไม่ให้นักศึกษาหญิงเข้าร่วมกิจกรรมด้วย
 ลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมคือ การให้น้องใหม่ได้ร่วมดื่มสรา ลอดชิมทจตเตรียมไว้ และ
 มีการจัดประกวดด้วยอะเพศของนักศึกษาใหม่หรือที่เรียกกันว่า "การประกวดพญาจอบ" ทั้งนี้
 โดยมนักศึกษารุ่นพี่ หรือศิษย์เก่า เป็นสิ่งให้น้องใหม่ทำและได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการ
 ถอดกางเกงเพื่อเปิดเผยอวัยวะเพศของตน เพื่อให้นักศึกษาใหม่ได้ปฏิบัติตาม ตลอดจนการ
 ให้ดื่มสราจนเมามายจนขาดสติสัมปชัญญะ ทำให้นักศึกษาใหม่กล้าแสดงพฤติกรรมมลอกเลียน
 แบบอย่างตามด้วย ในงานนี้ยังมีการฝึกหัดให้นักศึกษาใหม่ได้ร่วมร้องเพลงทมิเนอหาสาระในเชิง
 ลามกอนาจารหรือนำเนื้อหาสาระใน เชิงลามกอนาจารมาท่อง เป็นทำนองคล้องจองกันไปด้วย
 สภาพโดยทั่วไปของการจัดงาน กิจกรรมค่านิยมธรรมประเพณี ส่วนใหญ่นักศึกษาใหม่
 จะต้องเข้าร่วมงาน แต่นักศึกษารุ่นพี่ จะเข้าร่วมงานตามความสมัครใจและมีมักจะพบว่า มีนักศึกษา
 รุ่นพี่จำนวนหนึ่งเท่านั้นที่เข้าร่วมงานและให้ความสนใจในการจัดกิจกรรม โดยส่วนใหญ่แล้ว
 นักศึกษารุ่นพี่จะให้ความสนใจกิจกรรมค่านิยมธรรมประเพณีน้อย มีกิจกรรมบางอย่างเท่านั้นที่
 ให้ความสนใจและเลือกเข้าร่วมงานด้วย

ชีวิตนักศึกษาคานสังคัม

ปรากฏการณ์เกี่ยวกับชีวิตนักศึกษาในด้านสังคัม นักศึกษารุ่นพี่จะเป็นผู้เข้ามาบ่มบาท
 และมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาใหม่ในการให้คำแนะนำปรึกษาทั้งในด้านการเรียน และการดำเนิน
 ชีวิตในมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมประเพณีทำให้นักศึกษารุ่นพี่ และนักศึกษา
 ใหม่ได้พบปะกัน และมีโอกาสได้สร้างสัมพันธ์กันอย่างสนิทสนมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่
 ในคณะเดียวกัน กิจกรรมทจตชมนภายในคณะจะช่วยปลุกฝังและหล่อหลอมให้นักศึกษาใหม่มีความ
 รู้สึกผูกพันและเกิดความรักคณะ ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตนตามกลมเพื่อนและกลมนักศึกษารุ่นพี่ใน
 คณะของตนด้วย และกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างทจตชมนจะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสได้รู้จัก
 สนิทสนมกับนักศึกษาต่างคณะด้วย เช่น กิจกรรมลอดชิมกลางและกีฬาของใหม่ เป็นต้น
 นักศึกษาแต่ละคณะจะจัดใหม่ระบบสายรหัส เพื่อให้นักศึกษารุ่นพี่มีความสัมพันธ์กับรุ่น
 น้องในคณะ และให้ความช่วยเหลือตลอดจนเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต
 ในมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษารุ่นพี่กับนักศึกษารุ่นน้องจะมีความสนิทสนมกันมาก

และแตกต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ท่อนข้างจะห่างเหินกัน เมื่อมีปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัวเกิดขึ้น นักศึกษามักจะเลือกปรึกษาและขอคำแนะนำจากเพื่อน นักศึกษาด้วยกัน มากกว่าจะไปขอคำแนะนำจากอาจารย์หรืออาจารย์ที่ปรึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยมีโอกาสพบปะกับกลุ่มเพื่อนได้ง่ายและสะดวก และมีโอกาสได้พบปะติดต่อกับเพื่อนทั้งในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาชายและหญิง ได้อย่างสนิทสนมกันด้วย การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยจะเป็นไปอย่างมีอิสระและเสรีภาพมาก นักศึกษามีอิสระในการเข้ากลุ่มเพื่อน และสร้างความสัมพันธ์จนกระทั่งติดกันได้ตามความพอใจของทั้งสองฝ่าย ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้ชีวิตด้านสังคมของนักศึกษามองความสัมพันธ์ระหว่างเพศต่อกันพบว่า มีนักศึกษาชายและหญิงส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันจนกระทั่ง และบางที่จะใช้อาคารสถานที่ในพื่นที่ในบริเวณของมหาวิทยาลัยหลบตาผู้คน เป็นที่พบปะและพุดคุยต่อกัน และปรากฏว่านักศึกษาชายและหญิงบางคู่มีความสัมพันธ์ถึงขั้นข่มขืนเพศสัมพันธ์ร่วมกันด้วย พฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นครีกกันที่ประพฤติปฏิบัติต่อกันในลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยนี้ ได้สร้างความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นแก่นักศึกษาบางคนและบางกลุ่มที่ไม่เคยหรือพบเห็นมาก่อนหรือความสนใจของนักศึกษาชายบางคนได้ออกไปแอบดูพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นครีกกันที่แสดงต่อกันในช่วง เวลากลางวัน และได้เรียกการไปแอบดูพฤติกรรมเช่นนี้ว่า "การส่องสัตว์" การออกส่องสัตว์ส่วนใหญ่นี้จะเป็นนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง

การเข้ากลุ่มเพื่อนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะเข้ากลุ่มเพื่อนหรือสนิทสนมกัน และกลุ่มเพื่อนหรือกิจกรรมร่วมกัน นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีเดียวกัน อยู่คณะเดียวกัน อยู่หอพักเดียวกัน จะมีโอกาสรู้จักสนิทสนมกันได้มากกว่า เพราะมีโอกาสได้พบปะกันบ่อย นอกจากนี้นักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันพื้นฐานครอบครัวที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจะมีการรวมกลุ่มหรือตั้งกลุ่มกันขึ้น เช่น กลุ่มนักศึกษาเกย์ กลุ่มนักศึกษาคริสต์เถียน กลุ่มนักศึกษาที่อยู่โรงเรียนมัธยมเดียวกัน กลุ่มนักศึกษาจังหวัดเดียวกัน กลุ่มนักศึกษามหาภาคเดียวกัน และกลุ่มนักศึกษาหญิงชาว ประกอบอาหารรับประทานร่วมกันเนื่องจากมีฐานะเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนอาจจะมีกลุ่มเพื่อนหลายกลุ่มแตกต่างกันไปตามความสนใจ และลักษณะกิจกรรมภายในกลุ่มนั้น ๆ เช่น กลุ่มเพื่อนเที่ยว กลุ่มเพื่อนเรียน และกลุ่มเพื่อนทำกิจกรรมนักศึกษา

ชีวิตนักศึกษาด้านเศรษฐกิจ

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีเงินรายได้จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองหลังให้ เป็นค่าใช้จ่ายให้ และใช้จ่ายเงินสำหรับการอุปโภค และบริโภคต่าง ๆ ทั้งจำเป็นในการดำรงชีวิต นักศึกษาที่ใช้จ่ายน้อยจะต้องใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งที่จำเป็น และ นักศึกษาบางกลุ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนจะรวมกลุ่มกันหุงข้าว และประกอบอาหาร หรือ ซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานร่วมกัน ส่วนนักศึกษาที่ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวนมาก จะใช้จ่ายเงินได้อย่างสะดวกสบาย และเลือกใช้จ่ายเงินเพื่องานกิจกรรมสังคมร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้หรือถ้าเงินไม่พอใช้จ่ายสามารถขอกจากครอบครัวเพิ่มเติมได้ แตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับเงินจำนวนจำกัด มักจะหลีกเลี่ยงไม่เข้ากลุ่มกิจกรรมทางสังคมที่ใช้จ่าย แต่จะเข้ากลุ่มกิจกรรมสังคมที่จำเป็น ถ้ามีค่าใช้จ่ายการใช้จ่ายนั้นจะเป็นไปในรูปแบบวิธีการเพื่อการประหยัดมากกว่าการไม่เพียง

นักศึกษาส่วนหนึ่งจะมีกลุ่มเพื่อนที่ปฏิบัติต่อกันในด้านสังคมระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เช่น การเลี้ยงสังสรรค์ของกลุ่มเพื่อนในวาระต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงสังสรรค์กับน้องรหัสและสายรหัส มีการเที่ยวเตร่ด้วยกัน การนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศหรือครึก ซึ่งนักศึกษาจะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มด้วย นอกจากนี้นักศึกษาบางคนจะต้องใช้จ่ายเงินในงานสังคมของกลุ่มเพื่อนในวาระพิเศษ เช่น งานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิด และวันเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้ นักศึกษาชายบางคนยังใช้จ่ายเงินในด้านอื่นด้วย เช่น การเล่นเกมการพนัน เกมสนุกเกอร์ ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ และมีนักศึกษาบางคนใช้จ่ายเงินโดยไม่สามารถกำหนดขอบเขตการใช้จ่ายให้เพียงพอกับจำนวนที่ได้รับ ทำให้ต้องยืมเงินจากเพื่อนใช้ก่อน หรือ ขอเงินจากที่บ้านเพิ่มขึ้น

นักศึกษาบางคนมีเงินค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอจะพยายามหางานพิเศษทำ เพื่อหารายได้ และบางคนหมดความสามารถที่ใช้ความสามารถเพื่อหารายได้จะทำงานพิเศษ เช่น รับซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าให้เพื่อนนักศึกษาในหอพัก และบางคนไปเล่นดนตรีในเมือง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจำนวนนักศึกษาที่ทำงานพิเศษทำนั้นเป็นส่วนน้อยเท่านั้น แต่โดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะมีเงินเพียงพอตามจำนวนที่ทางบ้านส่งมาให้

ชีวิตนักศึกษาด้านการศึกษา

นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับ ลักษณะการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนนักศึกษาใหม่เข้าศึกษาใน

แต่ละคณะวิชามีเป็นจำนวนมาก ระบบการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไม่ได้แบ่งจำนวนนักศึกษาใหม่เป็นหลายห้อง เหมือนกับการจัดการเรียนในระดับมัธยมศึกษา แต่จะจัดให้นักศึกษาใหม่ในคณะทั้งหมดได้เรียนรวมกัน และบางวิชาโดยเฉพาะวิชาพื้นฐานทั่วไป นักศึกษาใหม่ในคณะต่าง ๆ จะมาเรียนรวมกันในชั้นเรียนขนาดใหญ่ เมื่อรวมจำนวนนักศึกษาในชั้นเรียนแล้วบางวิชาจะมีจำนวน 150-200 คน ส่วนใหญ่อาจารย์สอนจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนด้วย นักศึกษาที่เรียนจะต้องจดคำบรรยายจากอาจารย์สอนศึกษา เอกสารและหนังสือประกอบวิชาเรียนด้วยตนเอง เนื่องจากเนื้อหาในวิชาเรียนมีมาก แต่มีชั่วโมงเรียนที่จำกัดและไม่เพียงพอกับการนำรายละเอียดในเนื้อหาวิชามาอธิบายในชั้นเรียน นักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยจะไม่เคยชินกับระบบการเรียนการสอน เช่นนี้จึงมักจะมีปัญหาในด้านการปรับตัวให้เข้ากับลักษณะการเรียนในมหาวิทยาลัย สำหรับนักศึกษารุ่นใหม่ประสงค์การและสามารถปรับตัวในด้านการเรียนได้แล้ว จะเป็นสมบัติที่สำคัญในการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการเรียนแก่นักศึกษาใหม่ ระบบสายรหัสที่มอทยุคคณะวิชา หนึ่งศึกษาได้ยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมสืบต่อกันมา ทำให้นักศึกษารุ่นใหม่เป็นพรหุสหรือพหุเทศแคร์ (Take care) ของนักศึกษาใหม่ได้เข้าไปมบบทบาทเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลตลอดจนให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ แก่น้องรหัสหรือน้องเทศแคร์ของตนอย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่การให้คำแนะนำในการลงทะเบียนเรียน การให้คำแนะนำในการถอนรายวิชาเรียน เพื่อรักษาระดับคะแนนให้คงที่ การติดต่อออก นอกจากนั้น ในช่วงภาคต้นของแต่ละปีการศึกษานักศึกษาใหม่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีทั้งในส่วนกลาง และในส่วนคณะ ซึ่งกิจกรรมบางอย่าง เช่น กิจกรรมการเข้าห้องเชียร์ มีข้อบังคับให้นักศึกษาใหม่ต้องประพฤติปฏิบัติตาม และเข้าร่วมกิจกรรมนานหลายชั่วโมงต่อครั้ง และมีกำหนดระยะเวลาจัดกิจกรรมนานเป็นเดือน ในวันทเว่นจากการเข้าห้องเชียร์ นักศึกษารุ่นใหม่จะมีการจัดกิจกรรมอย่างอื่น เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์รับน้องใหม่ของนักศึกษารุ่นใหม่แต่ละชั้นปี หรือกิจกรรมกลุ่มจังหวัด กลุ่มโรงเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้นักศึกษาใหม่จะต้องเข้าร่วมงานตามกลุ่มเพื่อน ส่วนนักศึกษารุ่นใหม่จะเข้าร่วมงานตามความสมัครใจแต่โดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษารุ่นใหม่จะเข้าร่วมในกิจกรรมบางอย่างเท่านั้น และนักศึกษารุ่นบางคนจะไม่สนใจเข้าร่วมงานเลยและงานสังสรรค์เหล่านี้มักจะใช้เวลาครึ่งละหลายชั่วโมงกว่าจะเลิกก็เป็นเวลา 24.00-02.00 น. ดังนั้นในภาคต้นนักศึกษาใหม่มักจะเสียเวลาไปกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีเป็นส่วนใหญ่ และบางครั้งมีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้นอนตนสายไปเข้าชั้นเรียนไม่ทัน หรือมีอาการง่วงนอนและหลับในชั้นเรียนทำให้ไม่เข้าใจหรือติดตามเนื้อหาวิชาที่อาจารย์สอนไม่ทัน ต้องยอม

สมุดจดงานจากเพื่อนมาลอก หรือถ่ายเอกสาร เมื่อถึงเวลาสอบก็มักจะทำข้อสอบไม่ได้ และได้คะแนนไม่ดี ทำให้มีผลต่อการคิดคะแนนปลายภาคด้วย ดังนั้นเมื่อผลการสอบกลางภาคของภาคต้นไม่ดี นักศึกษาบางคนจะได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ให้ถอนรายวิชาเรียน และนักศึกษาใหม่บางคนที่ไม่ได้รับคำแนะนำก็ตกตอง เมื่อถึงปลายปีได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ก็จะตกออกจากมหาวิทยาลัย เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้ ก่อนการสอบกลางภาคของภาคต้น นักศึกษารุ่นพี่จะจัดสอนพิเศษ (tutoring) ให้กับนักศึกษาใหม่ แต่ก็ไม่ได้ออกผลทั้งหมด เนื่องจากนักศึกษาใหม่บางคนไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแต่ละวิชาที่อยู่

มากมายได้ทั้งหมดในเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดก่อนการเข้าสอบ และนักศึกษาใหม่บางคนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในมหาวิทยาลัยได้ สำหรับนักศึกษารุ่นพี่เองก็ไม่สามารถทุ่มเทการสอนพิเศษให้กับนักศึกษาใหม่ได้อย่างเต็มที่เพราะตนเองก็ต้องเตรียมตัวสอบเช่นกัน

นักศึกษาโดยทั่วไปในมหาวิทยาลัยจะเข้าชั้นเรียนตามตารางเรียนที่กำหนดและประพฤติปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน และต้องการจะจบการศึกษาเพื่อจะได้ประกอบอาชีพหารายได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องเป็นภาระกับครอบครัว แต่มีนักศึกษาบางส่วนที่แทนที่มหาวิทยาลัยเรียน เมื่อเรียนไม่ทันก็จะใช้ชีวิตถ่ายเอกสารสมุดจดงานของเพื่อนมาใช้อ่านสอบ ลักษณะการเรียนของนักศึกษาโดยส่วนใหญ่แล้วจะพบว่า นักศึกษาจะอ่านหนังสือเพื่อสอบให้ได้คะแนนดี หรือบางคนก็อ่านหนังสือเพื่อสอบให้ผ่านเท่านั้น ไม่ได้เป็นศิโรราบและมุ่งแสวงหาความรู้อย่างแท้จริงและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น คือ นักศึกษาส่วนใหญ่จะตั้งใจอ่านหนังสืออย่างเอาใจจริงเอาใจในช่วงก่อนสอบและในช่วงการสอบเท่านั้น นักศึกษาบางคนมักจะอ่านหนังสือตลอดคืน และดื่มกาแฟแก้วรุ่งเพื่อจะได้อ่านหนังสือที่จะสอบให้จบ ในช่วงการสอบบนเวลาดจะมีค่ามากสำหรับนักศึกษา และแต่ละคนจะหาวิธีการต่าง ๆ ในการอ่านหนังสือสอบ เช่น ผากเพื่อนซื้อข้าวหอมขมมาไว้รับประทานหรือหัก เพราะถ้าเดินไปโรงอาหารจะทำให้เสียเวลา เวลารับประทานอาหารก็เอาหนังสือมาอ่านไปพร้อมกันด้วย นักศึกษาบางคนจะหามมสังบนอ่านหนังสือซึ่งจะพบว่า นักศึกษาส่วนหนึ่งจะไปอ่านหนังสือตามอาคารเรียน โรงอาหาร ที่ทำการสโมสร ชมรมและชมรมต่าง ๆ และไปใช้ห้องสมุดอ่านหนังสือสอบ นักศึกษาบางคนมีการเปลี่ยนแปลงเวลานอน โดยจะเข้านอนแต่หัวค่ำ ซึ่งในช่วงหัวค่ำในหอพักจะมีเสียงดังอีกที่รบกวน และจะใช้น้ำพริกปลกในช่วงดึกเพื่อตื่นขึ้นมาอ่านหนังสือ

การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าทำรายงาน ทำการบ้านและอ่านหนังสือสอบเท่านั้น ส่วนในช่วงปกติ นักศึกษาจะเข้าไปศึกษา

คนควาในห้องสมนอยมาก แตจะมีนักศึกษาส่วนหนึ่งเข้าไปอ่านวารสารดานการบน หิงเพอการ
หูกอนคลายความเครงเครียดจากการเรียน และเข้าไปนั่งอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน

ชีวิตนักศึกษาดานการเมืองการปกครอง

การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษามีหลายระดับ ในระดับนักษิษานนักษิษาใน
มหาวิทยาลัยจะมีโอกาสในการเลือกตั้งองคการนักษิษาให้เป็นตัวแทนในการบริหารงานในส่วน
สโมสรนักษิษา และสภานนักษิษาเป็นประจำทุกปี ในแต่ละปีก่อนวันเลือกตั้งลงคะแนนเสียง
กลมนนักษิษาหลงสมิตรรับเลือกตั้งจะมีการอภิปรายหาเสียงด้วย ในระดับการเมืองของมหาวิทยาลัย
นักษิษาจะจัดกิจกรรมทางการเมืองขึ้นเพื่อใหหบริหารมหาวิทยาลัยได้พบปะกับนักษิษาและแถลง
ผลงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ในช่วงปีพ.ศ. 2528 น สภานนักษิษาได้จัดกิจกรรม "วันนคพบ
บริหาร" เพื่อใหหบริหารมหาวิทยาลัยได้พบปะและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับ
ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติแผนนโยบาย 22 ข้อ ทอธิการบดีได้แถลงไว้เป็นประจคสัญญา
ประชาคมในคราวหาเสียงเลือกตั้งอธิการบดี ในปีพ.ศ. 2526 ส่วนการดำเนินงานในระดับการ
เมืองการปกครองของประเทศ ในช่วงที่ศึกษาน นักษิษาไม่ได้เข้าไปมบพบาทเคลื่อนไหวปรากฏ
ให้เห็นอย่างชัดเจน แตมีการจัดกลุ่มพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง และปัญหาที่เกิดขึ้นใน
สังคม เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มและเผยแพร่เหตุการณ์กรณีนายสมใจ อุดรวิเชียร
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านต้นตะโก ตำบลตาเป็ก อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ถูกฆ่า
ตายเนื่องจากทำงานรักษาผลประโยชน์ให้กับคร และมีประวัติในการเปิดโปงการทุจริตในวงการ
ครหลายเรื่อง ทำให้ชดผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพลหลายกลุ่ม และผู้นำนักษิษาของมหาวิทยาลัย
ได้มีการประชุมกลุ่มร่วมกับผู้นำนักษิษานนักษิษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก สภานนค
นักษิษาแห่งประเทศไทยในบางครั้งด้วย

การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากปรากฏการณ์ที่
เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาพบว่ นักษิษามีการจัดกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับมหาวิทยาลัย
และในระดับประเทศเป็นจำนวนมาก นักษิษามีการเคลื่อนไหวประท้วงเกี่ยวกับการบริหารงาน
ของมหาวิทยาลัย เพื่อเรียกร้องและรักษาสิทธิผลประโยชน์ของฝ่ายนักษิษา และเรียกร้องใหห
บริหารงานมหาวิทยาลัย ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไขนโยบาย และการดำเนินงานทนนักษิษา เห็น
ว่ไม่เหมาะสมดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์การเดินขบวนประท้วงการลงโทษนักษิษาในปี พ.ศ.
2510 และการเดินประท้วงการดำเนินงานทขาดประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการดำรง

ตำแหน่งอธิการบดี และการเรียกร้องเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการสรรหาอธิการบดีของนักศึกษา
 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปีพ.ศ.2525 นักศึกษาได้รับสิทธิในการ
 ลงคะแนนเลือกตั้งเพื่อมาดำรงตำแหน่งอธิการบดีและจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งขึ้นในปี
 พ.ศ. 2526 หลังจากนเหตุการณ์ผ่านมาโดยปกติจนถึงปี พ.ศ. 2528 ซึ่งอยู่ในช่วงการศึกษา
 ของผู้วิจัย ไม่ปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวและการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาของ
 มหาวิทยาลัย นอกจากการจัดกิจกรรม "วันนัดพบผู้บริหาร" ดังที่ได้อธิบายไว้แล้ว

การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับประเทศ จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
 ในอดีตพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองใน
 ระดับประเทศมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา
 แห่งประเทศไทย (ศ.น.ท.) มีการติดต่อประสานงานและดำเนินการร่วมกันในการเคลื่อนไหว
 เกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเมืองการปกครองของประเทศ ที่เห็นชัดเจนได้แก่การจัดกิจกรรมใน
 ช่วงเหตุการณ์ "14 ตุลา 16" และ "6 ตุลา 19" และในปีพ.ศ. 2519 นักศึกษา
 มหาวิทยาลัยขอนแก่นถูกปิดเสรีชีวิตที่สถานีรถไฟขอนแก่น สืบเนื่องมาจากนักศึกษาจัด
 กิจกรรมการเมืองในระดับมหาวิทยาลัยและเรียกร้อง เคลื่อนไหววิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 อธิการบดี สภาพการเมืองการปกครองประเทศในขณะนั้นประชาชนมีการแบ่งแยกกันทาง
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศ และมีกลุ่มการเมืองถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อ
 ต่อต้านการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาด้วย ภายหลังจากเหตุการณ์ "6 ตุลา 19"
 นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวนหนึ่งได้เดินทาง
 เข้าร่วมงานกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นอกจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการจัด
 กิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา จะพบว่า การเคลื่อนไหวประท้วงในเหตุการณ์ต่าง ๆ
 จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ และมีจำนวนมาก
 เพียงพอที่จะสร้างพลังต่อรองเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ หรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปใน
 แนวทางที่ต้องการ

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากสภาพชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นใน 6 มิติตามที่ได้อธิบายไว้แล้วนั้น จะพบว่า
 ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาประท้วงปฏิบัติ เช่นนอนหลายปัจจัยได้แก่ สภาพมหาวิทยาลัย สภาพหอพัก

นักศึกษา วัฒนธรรมประเพณีนักศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา กลุ่มเพื่อน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ครอบครัวและกลุ่มสังคมก่อน เข้ามหาวิทยาลัย สภาพสังคม สภาพการเมืองการปกครองของประเทศ และสื่อสารมวลชน ปัจจัยดังกล่าวนี้มีผลต่อชีวิตนักศึกษาในแต่ละมิติแตกต่างกันไป ปัจจัยบางอย่างอาจจะมีผลต่อชีวิตนักศึกษาเฉพาะบางมิติเท่านั้น และปัจจัยบางอย่างอาจจะมีผลต่อชีวิตนักศึกษาในหลายมิติ เพราะปัจจัยทั้งหมดมีความสัมพันธ์หลากหลายกับชีวิตนักศึกษาแต่ละมิติในลักษณะที่แตกต่างกันและชีวิตนักศึกษาแต่ละมิติไม่ได้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้งหมดในทันทีทันใด แต่จะมีความสัมพันธ์แตกต่างกันไปซึ่งผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ขึ้นในชีวิตนักศึกษาในแต่ละมิติได้ ดังนี้

1. ปรากฏการณ์ที่เป็นชีวิตนักศึกษาด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษาดังต่อไปนี้ คือ

สภาพมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง และมีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง ดังนั้นเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางภายในมหาวิทยาลัยและเดินทางจากมหาวิทยาลัยเข้าไปในเมือง ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้บริการยานยนต์เป็นยานพาหนะส่วนตัว และมหาวิทยาลัยได้จัดบริการรถประจำทางไว้บริการแก่นักศึกษาและบุคคลอื่น ๆ ในการเดินทางด้วย การจัดนักศึกษาส่วนใหญ่ให้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลและจัดบริการสวัสดิการในด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น โรงอาหาร ร้านค้า ไปรษณีย์ และธนาคาร เพื่อให้นักศึกษาต้องใช้เวลาและเดินทางไกล เข้าไปหาซื้อเครื่องอุปโภคและบริโภคภายในเมือง และการจัดบริการให้นักศึกษาซึ่งมีงบการเงินใช้จ่ายเองไม่ได้นั้น มหาวิทยาลัยจึงคำนึงถึงด้านราคาการจำหน่าย และบริการบางอย่างจึงต้องควบคุมให้เหมาะกับนักศึกษาด้วย เช่น การควบคุมราคาอาหารในโรงอาหารนอกจากมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีหน่วยบริการสุขภาพเพื่อให้บริการตรวจรักษาด้านสุขภาพให้กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยด้วย ดังนั้น นักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจึงได้รับความสะดวกในการขอรับบริการจากหน่วยบริการสุขภาพ และโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยไม่ต้องออกไปใช้บริการจากโรงพยาบาลอื่นภายนอกมหาวิทยาลัย

สภาพมหาวิทยาลัยมีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง ทำให้นักศึกษา มีพื้นที่เพียงพอในการสร้างสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ ไว้ภายในมหาวิทยาลัย และการสร้างสนามกีฬาอยู่ใกล้บริเวณหอพักยังทำให้นักศึกษาได้รับความสะดวก และสนใจในการเล่นกีฬาในช่วงหลังเลิกเรียนในตอนเย็นและในช่วงเช้านั้นเข้าเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพมหาวิทยาลัยที่กว้างขวางเป็นสัดส่วนมียานพาหนะ

ตามถนน หรือเส้นทางภายในมหาวิทยาลัยจำนวนน้อยทำให้เกิดความปลอดภัยและเหมาะสมแก่ การเดินหรือวิ่งออกกำลังกาย โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวที่นักศึกษาต้องการให้ร่างกาย แข็งแรงและเกิดความกระปรกระเปร่า นักศึกษาจะออกมาเดินหรือวิ่งตามเส้นทางต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก และสภาพมหาวิทยาลัยหมาป่าไม้มริน ทำให้นักศึกษาใช้บริเวณ พื้นที่ในมหาวิทยาลัยเป็นที่พักผ่อนด้วยการเดินหรือชจกรยานเล่น และจัดกลุ่มสัมพันธ์

สภาพหอพักนักศึกษา หอพักนักศึกษา หจคนักศึกษาหลายคนได้พักอยู่ร่วมกันในห้องทำให้นักศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเข้าหากัน และสภาพหอพักหจคนักศึกษาให้เขาเกิดความไม่พอใจ ความแออัด บริการและสวัสดิการในห้องพักไม่เหมาะสมเพียงพอ เกิดความแตกต่างในการให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้จ่ายค่าหอพักในราคาเดียวกัน บางครั้งให้นักศึกษาที่ พักอยู่ร่วมกันเกิดความไม่พอใจเพราะต้องใช้อุปกรณ์ในห้องพักร่วมกัน สภาพหอพักปล่อยให้นักศึกษา ใช้ชีวิตในหอพักได้อย่างมีอิสระและเสรีภาพ อาจารย์ปรึกษาหอพักไม่ค่อยมีบทบาทและทำหน้าที่ เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาในหอพัก และไม่ได้มีการจัดการให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนตาม ระเบียบข้อบังคับของหอพัก ทำให้นักศึกษาในหอพักบางคนและบางกลุ่มสามารถประพฤติปฏิบัติตน ได้โดยอิสระ และตามความพึงพอใจของตน ดังนั้นจึงปรากฏว่านักศึกษาได้ประพฤติปฏิบัติตนใน ลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น การเปิดวิทยุเสียงดังลั่น การฉายภาพยนตร์ลามกอนาจาร การจับกลุ่ม เล่นการพนัน การจับกลุ่มดื่มสุราเมื่อเมาถึงเสียงดังอาละวาดทำต่อตกับนักศึกษาอื่น นักศึกษา ชายนำหญิงขึ้นไปร่วมหลับนอนบนหอพักบางคนนำหญิงขึ้นไปค้างคืนด้วยหลายวัน และจากการ ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตยังพบว่า มีนักศึกษาชายคนหนึ่งได้ขึ้นไปนอนค้างคืนอยู่กับ นักศึกษาหญิงที่เป็นครุฑของตนบนหอพักนักศึกษาหญิงคนนั้นด้วย สำหรับนักศึกษาหญิงบางคนที่ออก เที่ยงเตรนในเวลากลางคืนแล้วกลับเข้าหอพักไม่ทันกำหนดเวลาปิดหอพักจะใช้วิธีป็นหอพัก เพราะ หอพักหญิงบางหอพักสามารถป็นเข้าได้ถ้าหอพักไหนไม่สามารถป็นเข้าหอได้ นักศึกษาหญิงก็จะไป นอนค้างคืนที่อื่น เช่น ที่หอทำการสโมสร ชมรมและชมรมต่าง ๆ หรือออกไปค้างคืนนอก มหาวิทยาลัย

หอพักนักศึกษาชายและหญิงสร้างอยู่ในอาคารเขตกั้นติดต่อกันไปทำให้นักศึกษาชายและ หญิงพบปะจับกลุ่มพูดคุยกันได้ง่าย ดังนั้นจึงพบว่า ในช่วงตอนเย็นภายหลังจากเลิกเรียน และ ในเวลากลางคืนนักศึกษาชายและหญิงจะมีการพบปะ นัดหมาย และจับกลุ่มพูดคุยกันอยู่เป็น ประจำโดยเฉพาะที่หน้าหอพักนักศึกษาหญิง แต่บริเวณหอพักนักศึกษาชายนั้น นักศึกษาหญิงมักจะไม ค่อยกล้าเข้าไป เนื่องจากจะถูกล้อเลียนและเข้าแหยงจากนักศึกษาชายบนหอพัก ในหอพัก

นักศึกษาทุกคนจะมีเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ประจำและแต่ละห้องก็จะเก็บเงินจากนักศึกษาทุกคนในห้องเพื่อซื้อหนังสือพิมพ์และวารสารไว้ประจำห้องอีกด้วย ดังนั้น นักศึกษาในห้องก็จะมีรูปแบบการใช้เวลาว่าง และการพักผ่อนด้วยการนั่งดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารที่ออกเป็นประจำในห้อง และความสะดวกสบายในการประพฤติปฏิบัติตัว และเลือกทำกิจกรรมได้ตามใจชอบในห้อง ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ก็จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนในห้องมากกว่าสถานอื่น เพราะในห้องนักศึกษาสามารถนอนหลับพักผ่อน เปิดเพลงฟัง ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ ทำการบ้าน พูดคุยกับกลุ่มเพื่อนในห้อง และสามารถประกอบอาหารในห้องได้ตลอดจนการทำกิจกรรมประจำวันอื่น ๆ เช่น การช้อปปิ้งเสื้อผ้าหรือบางครั้งนักศึกษาอาจจะออกไปเที่ยวเตร่พักผ่อนนอกห้องก็ได้ กิจกรรมเหล่านี้ นักศึกษาสามารถเลือกทำตามความต้องการของตนได้โดยอิสระ แตกต่างจากสภาพความเป็นอยู่หอพักพ่อแม่ และครอบครัวที่บ้านเพราะที่บ้านนักศึกษาย่อมจะเมตตาและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานบ้าน หรือช่วยบ้านประกอบกิจการงานที่เป็นอาชีพใหม่มีอิสระและเสรีภาพที่จะสามารถเลือกทำอะไรได้ตามใจชอบเหมือนอยู่ในหอพัก และที่บ้านยังมีพ่อแม่ ผู้ปกครองคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดคอยดูว่า การออกนอกบ้านจะต้องขออนุญาต และบอกให้พ่อแม่ทราบ

ในห้องพักทุกคนจะมีพ่อบ้านและแม่บ้านทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วมและระเบียงห้องพัก ตลอดจนถึงดูแลบริเวณสนามหญ้าหอพักให้ด้วย นักศึกษาจึงได้รับความสะดวกสบายในด้านเพราะแต่ละวันพ่อบ้านและแม่บ้านจะมีหน้าที่ทำความสะอาดทุกอย่างในห้องทำให้เรียบร้อยซึ่งแตกต่างจากการพักอาศัยอยู่ที่บ้าน นักศึกษาจะต้องรับผิดชอบเรื่องความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนถึงแลกรักษาสิ่งของต่าง ๆ ภายในบ้านให้อยู่ในสภาพดีเสมอ เมื่ออยู่ในหอพัก นักศึกษากลับได้รับความสะดวกสบาย และไม่เมตตาที่ต้องรับผิดชอบดูแลสิ่งใดในห้องทำให้นักศึกษาไม่ตระหนักถึงการประพฤติปฏิบัติตนที่จะนำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น และไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยโดยรวม ดังนั้น จึงพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ในห้อง ใช้หน้าและกระแสน้ำไฟฟ้าโดยไม่ประหยัด ปล่อยน้ำไหลทิ้งเงินทองอย่างไม่ใส่ใจเวลาซักเสื้อผ้า และออกจากห้องโดยไม่ปิดไฟหรือพัดลม และนักศึกษาบางคนเปิดน้ำที่ก๊อกอ่างล้างหน้าให้ไหลทิ้งไปในขณะอาบน้ำจนกว่าจะอาบน้ำเสร็จจึงก้มไปใช้น้ำล้างปาก นักศึกษาชายบางคนเมื่อเมาสุราจะไปอาเจียนบนเสื่ออาหารไว้ที่อ่างล้างหน้าหรือปลัส้วาระเบียดรดสิ่งกลิ่นเหม็นในห้องน้ำ และนักศึกษาหญิงบางคนหนึ่งก่อนอาบน้ำใช้แล้วไว้ความซอกมุมหรือวางไว้ในห้องน้ำ ห้องส้วมโดย

ไม่หลงถึงขบะ ความมกง่ายเช่นนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ และเป็นหน้าที่ของพ่อบ้านและแม่บ้านที่จะ
เก็บกวาดทำความสะอาดให้นักศึกษาในหอพัก

การบริหารงานของมหาวิทยาลัย การทมหวิทยาลัยดำเนินนโยบายในการจัดนักศึกษา
ให้เข้าพักในมหาวิทยาลัยมากที่สุด โดยมีการจัดเสริมเตียงและอุปกรณ์ในหอพักนักศึกษา และ
พยายามจัดนักศึกษาหญิงให้เข้าพักได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องมีการจับฉลากให้ออกไปอยู่นอกหอพัก ทำ
ให้สภาพหอพักมีลักษณะแออัด และการจัดเก็บค่าบำรุงหอพักในหอพักในราคาถูก เมื่อเปรียบเทียบ
กับค่าใช้จ่ายมหวิทยาลัยต้องลงทุนในการจัดบริการด้านหอพัก โดยถือว่าเป็นสวัสดิการทางการ
ศึกษาสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้แตกต่างจากการจัดบริการหอพัก
ของเอกชน ทหาเข้าหอพัก และบ้านพักมีราคาแพง เพราะเอกชนจะจัดบริการเพื่อให้อุณหภูมิและ
มุ่งหวังกำไรด้วย และการทมหวิทยาลัยจัดสร้างหอพักไว้ในบริเวณมหวิทยาลัย ประกอบด้วย
การจัดบริการด้านอุปโภคและบริโภคไว้ค่อนข้างพร้อมสมบูรณ์ในทุกด้านและบริการบางอย่าง
มหาวิทยาลัยยังกำหนดให้จำหน่ายในราคาควบคุม การดำเนินงานบริหารของมหาวิทยาลัย เช่น
บอมทำให้นักศึกษาที่เข้าพักในหอพักจ่ายค่าบำรุงหอพักในราคาถูกและได้รับบริการด้านหอพักอย่าง
สะดวกสบาย สามารถใช้กระแสไฟฟ้าและน้ำได้โดยไม่จำกัดและซื้อบริการบางอย่างได้ในราคาถูก
เพราะมหาวิทยาลัยดูแลควบคุมราคาจำหน่าย และความสะดวกสบายในการเดินทางจากหอพัก
ไปเรียนหนังสือ สิ่งเหล่านี้ บอมเป็นผลให้นักศึกษาชายส่วนใหญ่ที่จับฉลากเข้าอยู่หอพักไม่ได้
ยังคงพักอาศัยหรือสิ่งอื่นในหอพักของมหาวิทยาลัย และนักศึกษาหญิงบางคนก็พักอยู่ในเขต
เทศบาลเมืองขอนแก่นพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้เข้ามาพักในหอพักของมหาวิทยาลัยด้วย
การบริหารงานของมหาวิทยาลัยไม่ต้องการดำเนินการกับนักศึกษาที่ส่งนอน ทำให้นักศึกษา
ที่จับฉลากไม่ได้ส่งหอพักเพิ่มขึ้นทุกปี และทำให้สภาพหอพักมีความแออัด ไม่มีบรรยากาศ
ในการพักอาศัย และเอื้อต่อการใช้เป็นสถานทอนหนังสือและการศึกษาค้นคว้า

ครอบครัวและกลุ่มสังคมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ครอบครัวเป็นแหล่งให้การเลี้ยงดูและ
ฝึกอบรมบุคคลตั้งแต่เด็ก และกลุ่มสังคมของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นขบวนการ
ขัดเกลาทางสังคม (socialization) ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตนักศึกษามาโดยตลอดตั้งแต่
แรกเกิดไปจนตลอดชีวิต นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมจากครอบครัวตั้งแต่เด็กให้ตนนอนเต้เข้าตรี
และประพฤติปฏิบัติตนเช่นนี้มาโดยตลอดและสม่ำเสมอ เมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ยังคง
ตนนอนเต้เข้าตรีเป็นประจำเหมือนเดิม แม้ว่าสภาพแวดล้อมในหอพักนักศึกษา โดยส่วนใหญ่แล้ว

นักศึกษามักจะนอนต้นสายกันเป็นประจำ อิทธิพลจากครอบครัวของนักศึกษาที่ได้รับการเอาใจใส่
 เลี้ยงดูโดยใกล้ชิดจากพ่อแม่ และสภาพครอบครัวที่ให้ความอบอุ่นและมีความสัมพันธ์กันอย่างสัน
 สัม จะมอิทธิพลต่อวิถีชีวิต (life style) เป็นอย่างย่ง แม้ว่า จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่
 แตกต่างไปจากที่เคยใช้ชีวิตในครอบครัว นักศึกษาจะยังคงยึดถือและรักษาวัฒนธรรมประเพณี
 ที่สคัญคือ ความเชื่อ และค่านิยมที่ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว ดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาที่ 3
 บทที่ 6 ที่นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตเข้ากับสภาพแวดล้อมของกลุมเพื่อนเหมือนคนในครอบครัว สบายหร
 iewiczหญิงได้โดยไม่ประพฤตปฏิบัติตนในลักษณะเช่นเดียวกับกลุมเพื่อน แต่ได้ใช้ชีวิตปรับตัว
 เข้ากับกลุมเพื่อน โดยยอมจับสว่าเพียงเล็กน้อยในงานสังสรรค์ และไม่ยอมมีคูรักในขณะที่กำลัง
 ศึกษา เนื่องจากได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ว่าไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับหญิงในขณะที่กำลังเรียน
 อิทธิพลของครอบครัวมีผลต่อนักศึกษาในการดำเนินชีวิตประจำวัน นักศึกษาที่ถูกรักษาตัวที่ครอบครัว
 ใหม่มความสะอาดเรียบร้อย มีระเบียบวินัย เมื่อมาอยู่หอพักจะรักษาความสะอาด และมีระเบียบ
 วินัยในตนเอง ดังจะเห็นได้จากความสะอาดเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย ความเป็นระเบียบ
 ของตู้เสื้อผ้า ชั้นหนังสือและโต๊ะอ่านหนังสือ การจัดวางสิ่งของเครื่องใช้ในห้องพัก ตลอดจน
 การได้รับอิทธิพลจากครอบครัวในการประพฤติปฏิบัติตนอื่น ๆ ด้วย เช่น กรณีศึกษาที่ 1 บทที่ 6
 ที่นักศึกษาตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็นประจำ และรับประทานอาหารเย็นในเวลา 16.00 น. ตามที่
 เคยประพฤติปฏิบัติอยู่ที่บ้าน และในกรณีศึกษาที่ 5 บทที่ 6 นักศึกษาที่เคยเห็นเพื่อนนักเรียนรุ่นพี่
 ในโรงเรียนมีปัญหาดังครรภโดยไมตั้งใจ และเห็นญาติในครอบครัวมีความล้มเหลวในชีวิตรักและ
 ญาติได้บอกเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในห้อง ทำให้เธอเกิดความรู้สึกไม่ชอบผู้ชาย และไม่ยอมมีคูรัก
 การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของเธอจึงไม่ได้สนใจและใส่ใจกับเพื่อนนักศึกษาชาย และมีทัศนคติ
 ที่จะอยู่เป็นโสดตลอดไปมากกว่าจะคิดแต่งงาน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าครอบครัวและ
 กลุมสังคมก่อนเข้ามหาวิทยาลัยมีผลต่อการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา

กลุมเพื่อน กลุมเพื่อนนักศึกษามหาวิทยาลัย หมายถึง การที่นักศึกษามารวมกันโดย
 มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (face to face interactions) แต่ละคนตระหนักถึงสมาชิกภาพ
 ของตนในกลุม ตระหนักถึงคนอื่น ๆ ในกลุม และแต่ละคนได้รับความพอใจบางอย่างจากการที่
 ตนมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น ๆ การดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษามากส่วนหนึ่งจะเป็นกลุม
 จะมีการนัดหมายกลุมในการไปเรียนหรือมกกัน ไปรับประทานอาหารด้วย ออกเที่ยวเตร่และ
 จัดกิจกรรมกลุม เช่น การเข้ากลุมออกไปเที่ยวในเมืองหรือสถานท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือประกอบ
 อาหารบนหอพักรับประทานอาหารร่วมกัน และเข้ากลุมทำการบ้านทบทวนวิชาเรียน ซึ่งในแต่ละวัน

นักศึกษาจะเลือกเข้ากลุ่มเพื่อนหลายกลุ่มหลายลักษณะแตกต่างกันไปตามความสนใจของนักศึกษาเอง แต่บางครั้งนักศึกษาก็ต้องประพฤติปฏิบัติตนไปตามกลุ่มเพื่อนถึงแม้จะไม่มี ความสนใจและต้องการประพฤติปฏิบัติตาม เนื่องจากความเกรงใจเพื่อน ความต้องการการยอมรับและดำรงสมาชิกภาพของตนในกลุ่ม ดังจะพบว่า นักศึกษามักจะเข้ากลุ่มและประพฤติปฏิบัติตนไปตามคำชักชวนของกลุ่มเพื่อน เพื่อนชวนไปเที่ยวออกไปเที่ยวทง ๆ ท้องการอ่านหนังสือและทำการบ้าน การใช้เวลาในการดำเนินชีวิต ในแต่ละวัน จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักศึกษาเท่านั้น แต่กลุ่มเพื่อนที่นักศึกษาเข้ากลุ่มด้วยจะเข้ามาบ่มบอบาและมอบอิทธิพลให้นักศึกษาใช้ชีวิตและใช้เวลาคล้อยไปตามกลุ่มเพื่อนด้วย

สภาพสังคม นักศึกษาในมหาวิทยาลัยจะใช้เวลาในการพักผ่อนและมีรูปแบบวิธีการเที่ยวเตร่หลายลักษณะ และพบว่านักศึกษาออกไปพักผ่อนและเที่ยวเตร่ในเมืองขอนแก่นทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน เช่น การชมภาพยนตร์ การเล่นสเก็ต การเต้นรำในดิสโก้เทค การนั่งฟังเพลงและดื่มในคอฟฟี่ช็อป การเที่ยวโสเภณีของนักศึกษาชายบางคน ปรากฏการณ์ที่นักศึกษามีรูปแบบวิธีการเที่ยวเตร่หลายลักษณะเช่นนี้ บ่อมเป็นไปตามสภาพสังคมของชุมชนที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีสถานประกอบการเจริญหลายอย่างและมีกิจการที่เปลี่ยนแปลงไปตามความนิยมของสังคมด้วย ดังจะเห็นได้ว่าในจังหวัดขอนแก่นมีลานสเก็ตไวบริการตามความนิยมของผูคนในสังคม เมื่อความนิยมลดลงก็เลิกกิจการด้านสเก็ตหันไปประกอบกิจการใหม่ตามความสนใจของตลาด นอกจากนั้นในเมืองขอนแก่นมีสถานประกอบการดิสโก้เทคหลายแห่ง เพื่อรองรับความนิยมของสังคม และมีสถานประกอบการค้าประเวศหลายแห่งด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้นนักศึกษาบ่อมมีโอกาสใช้ชีวิตเที่ยวเตร่และเลือกเที่ยวหรือช้อบริการต่าง ๆ หมอบอยู่ในเมืองขอนแก่นได้ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในสังคม และนักศึกษาชายบางคนยังมีกลวิธีในการนำหญิงบางประเภทมารวมหลับนอนด้วย โดยใช้สถานที่ตามร้านอาหารในโรงแรม หน้าโรงภาพยนตร์ และสถานที่เต้นรำแบบดิสโก้เทคในการรอคอยชักจูงชักจูงขงกลุ่มบางคนในเวลากลางคืน เพื่อนำมารวมหลับนอนด้วย สภาพสังคมเมืองและสภาพแวดล้อมในสังคม ทำให้เด็กวัยรุ่นหญิงห้อบออกเที่ยวเตร่สนักสนานตามแหล่งเริงรมย์หรือสถานที่เต้นรำบ่อมจะถูกหล่อหลอกไปในด้านต่าง ๆ ได้ง่าย นอกจากนั้นหญิงหมอบอาชีพบริการบางอย่างต้องการหาความสขทางเพศกับบ่อมพร้อมใจที่จะไปค้างคืนกับคนหกตาตองใจด้วย สภาพสังคมที่กิดขึ้นเช่นนี้ บ่อมเกือกกลและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประพฤติปฏิบัติตนในการเที่ยวเตร่ หรือคกรอคอยชักจูงวิธีการเพื่อให้ได้ผู้หญิงมารวม

หลับนอนได้ ถ้าหากสภาพสังคมในเขตชุมชนมหาวิทยาลัยตงอูไม่มีสถานประกอบการเหล่านักศึกษาย่อมไม่มีโอกาสหรือไม่สะดวกที่จะใช้กลวิธีในการประพฤติปฏิบัติตนเช่นนี้ได้

สื่อสารมวลชน การดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสาร สารระความรู้ และการบันเทิงจากหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และโทรทัศน์ นักศึกษาจะติดตามข่าวสาร และข้อวารสารสิ่งพิมพ์ที่ตนสนใจ ติดตามรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่ชอบในแต่ละวัน ดังจะพบว่า นักศึกษาในหอพักส่วนหนึ่งให้ความสนใจและติดตามรายการโทรทัศน์ "คืนแห่งดวงดาว" ทุกคืนวันเสาร์ และนักศึกษาบางคนติดตามดข่าววิทยุทอดจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในช่วงเวลา 20.00 - 21.00 น. และนักศึกษานึ่งคนหนึ่งได้ข้อวารสาร "คืน" มาอ่านเป็นประจำ สื่อสารมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักศึกษาได้พักผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน และได้รับความสนุกสนาน ตลอดจนสาระความรู้ต่าง ๆ นอกเหนือไปจากความรู้ตามสาขาวิชาซึ่งได้รับจากชั้นเรียน และสื่อสารมวลชนเหล่านี้ยังมีอิทธิพลต่อความนิยม และรสนิยมของนักศึกษาด้วย ดังจะเห็นได้จากการเลือกซื้อเทปเพลงยอดนิยมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การแต่งกายตามแฟชั่นสมัยนิยม และการเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้สำหรับอุปโภคและบริโภคที่มีชื่อเสียงตามการโฆษณา เช่นรองเท้ายี่ห้อต่าง ๆ นอกจากนั้น รายการโทรทัศน์ที่มีการจัดฉายภาพยนตร์เงินกำลังภายในเป็นจำนวนมาก ยังส่งผลให้นักศึกษานิยมชมชอบภาพยนตร์เงินกำลังภายในและมีการการกระจายวิดีโอเทป ภาพยนตร์เงินกำลังภายใน ตลอดจนภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอื่น ๆ เพื่อหารายได้เป็นประจำในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะภาพยนตร์กำลังภายในทอดทางโทรทัศน์และเป็นที่ยอมรับของนักศึกษา จะถูกนำมาจัดฉายเพื่อหารายได้เสมอ นอกจากการส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยุเอฟ เอ็ม 103 และโทรทัศน์ตามสาย (cable T.V.) มหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของยังมีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่ให้ความสนใจฟังรายการเพลง และเปิดฟังวิทยุเป็นเพื่อนในเวลาว่างอีกด้วย เนื่องจากสถานีวิทยุแห่งนี้ปิดสถานีเวลา 01.00 น. สำหรับโทรทัศน์ตามสายนี้ มีบางคนให้นักศึกษาได้มีโอกาสดูภาพยนตร์ฉายให้เห็นภาพเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ และบางครั้งนักศึกษาในหอพักชายได้จัดฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ทำให้นักศึกษาชายบางคนแล้วเกิดอารมณ์ความต้องการทางเพศและชวนกันออกไปเที่ยวหาหญิงโสเภณี ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นผลมาจากสื่อสารมวลชนที่เป็นปัจจัยทำให้นักศึกษาได้ดำเนินชีวิตเช่นนี้ด้วย

2. **ปรากฏการณ์ที่เป็นตัวต้นกำเนิดความวุ่นวายธรรมประเพณี** จากสภาพชีวิตนักศึกษา
 ดึงโลกกว้างไว้แล้วนั้น พบว่าปัจจัยหมผลต่อชีวิตนักศึกษาความวุ่นวายธรรมประเพณี ดังต่อไปนี้
 คือ

กลุมเพื่อน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยจะจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีขึ้นในกลุมของ
 ตนเสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในกลุม โดยเฉพาะในช่วงแรกนัก
 ศึกษาใหม่ เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษารุ่นหนึ่งจะจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีหลาย
 อย่าง เพื่อให้ให้นักศึกษาใหม่เกิดความรู้สึกใคร่สามัคคีในกลุม และได้รับการหลอหลอมให้
 ประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีที่นักศึกษารุ่นหนึ่งได้เคยประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา และจะเห็น
 ได้ว่า นักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่ได้ยอมรับและประพฤติปฏิบัติคล้อยตามวัฒนธรรมประเพณีที่นักศึกษารุ่น
 หนึ่งนั้น แม้ว่าวัฒนธรรมประเพณี และการกระทำบางอย่างของนักศึกษารุ่นหนึ่ง จะสร้างความไม่
 พอใจมากขึ้นเพียงใดก็ตาม เช่น กิจกรรมรายงานตัวน้องใหม่และการเข้าห้องเชียร์
 ซึ่งนักศึกษาใหม่จะต้องถูกดูจากจากนักศึกษารุ่นหนึ่ง และถูกลงโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา
 นักศึกษาใหม่ที่มีปฏิกริยาตอบโต้และขัดขืนจะได้รับการลงโทษและความไม่พอใจจากนักศึกษารุ่นหนึ่ง
 หากปรากฏว่านักศึกษาใหม่มีปฏิกริยาแรง และสร้างความไม่พอใจอย่างมากให้กับนักศึกษารุ่นหนึ่ง
 นักศึกษาใหม่จะถูกรุ่นหนึ่งตอบและบางครั้งรุ่นหนึ่งจะปฏิเสธไม่ยอมรับเป็นน้องใหม่ในคณะ หรือไม่ยอม
 รับนับถือเข้าเป็นกลุมเดียวกับตน จะยกเลิกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกันและตัดความสัมพันธ์
 ระหว่างรุ่นหนึ่งอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น นักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่จึงยินยอมประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรม
 ประเพณีที่นักศึกษารุ่นหนึ่งยอมรับมาโดยตลอด เพราะไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น ดังจะเห็น
 ได้ว่า นักศึกษาใหม่คณะพยาบาลศาสตร์ได้ยินยอมประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าห้องเชียร์ตามที่
 นักศึกษารุ่นหนึ่งต้องการ ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่นักศึกษาใหม่คนหนึ่งได้มีปฏิกริยาตอบโต้สัปดาห์
 เชียร์ในห้องเชียร์แล้ว และนักศึกษาใหม่ที่มีปฏิกริยาขุ่นแ้งได้ยินยอมประพฤติปฏิบัติคล้อยตามกลุม
 เพื่อนเพื่อให้ นักศึกษารุ่นหนึ่งจัดการเข้าห้องเชียร์ต่อไป และการจัดกิจกรรมงานชมจันทร์ของนักศึกษา
 ช่วยคณะเกษตรศาสตร์มณฑลพิษณุโลกเช่นเดียวกัน คือมีการประพฤติปฏิบัติตนตามกลุมด้วยการถอด
 กางเกงเปิดแขนวัยวะเพศ และประกวดอวัยวะเพศในกลุมเพื่อนซึ่งอยู่ในคณะเดียวกัน กิจกรรม
 ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยนั้นจะถูกถ่ายทอดรูปแบบวิธีการ ตลอดจนก่อให้เกิด
 ความรู้สึก หัสนคติ ค่านิยม และความผูกพันในกลุมเพื่อดำรงและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของกลุม
 ต่อไป นักศึกษาใหม่ก็จะถูกซึมซับและนำเอาการประพฤติปฏิบัติตนไปดำเนินการและสืบทอดไปยัง
 นักศึกษารุ่นหนึ่งรุ่นต่อไปด้วย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กลุมเพื่อนมีผลต่อการดำเนินชีวิตนักศึกษา

ด้านวัฒนธรรมประเพณี แม้ว่าวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างในมหาวิทยาลัย จะมีการประพฤติปฏิบัติ
 ขัดต่อศีลธรรมของสังคมแต่ยังคงมีการประพฤติปฏิบัติสืบต่อมา อิทธิพลของกลุมหมต่อ
 พฤติกรรมของบุคคลนั้น อารณพจน์ จันทรสว่าง (2525: 57) ได้กล่าววากลุ่มบุคคลที่เป็นกลุม
 ปฐมภูมิ (primary groups) เป็นกลุมขนาดเล็กที่สมาชิกมีการติดต่อสัมพันธ์กันโดยตรงแบบใกล้ชิด
 เป็นกันเองและโดยทันที สมาชิกมักจะอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน หรือในละแวกบ้านเดียวกัน กลุม
 ปฐมภูมิจะมีอิทธิพลอย่างไพศาลต่อการพัฒนาปัจเจกบุคคล* ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวนี้ จะเป็น
 อิทธิพลพื้นฐานในการสร้างอุดมการณ์ มาตรฐานแห่งพฤติกรรมและความคิดความอ่านในเรื่อง
 ความถูกต้องของบุคคล ทั้งนี้เนื่องเพราะมีฐานแห่งความใกล้ชิดสนิทสนม และการบังคับให้
 ต้องกระทำตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของสมาชิกในกลุม

การบริหารงานของมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีใน

มหาวิทยาลัยดังปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ เช่น การกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เลิกในเวลาตึกต้น
 และการดำเนินงานด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น การว่าง การลงโทษนักศึกษาใหม่ และ
 การให้นักศึกษาใหม่ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสั่งของนักศึกษารุ่นพี่ ห้ามโต้แย้งและขัดขืนคำสั่ง
 ตลอดจนการให้ดื่มเหล้าสุบหรือ ในงานจัดเลี้ยงสังสรรค์ และการให้นักศึกษาใหม่ถอดกางเกง
 เปิดเผยอวัยวะเพศ และจัดประกวดอวัยวะเพศของนักศึกษาใหม่ที่จัดขึ้นในบางคณะนั้น วัฒนธรรม
 ประเพณีเหล่านี้ มหาวิทยาลัยย่อมมีส่วนสำคัญในการอนุญาตหรือปล่อยให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย
 ได้ดำเนินการอย่างมือสระตามความพอใจ โดยไม่ได้เข้าไปดำเนินการ หรือดำเนินการเกี่ยวข้อง
 ได้ไม่มาก แม้ว่าวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างได้ส่งผลให้นักศึกษาใหม่บางคนต้องลาออกจาก
 มหาวิทยาลัย และทำให้นักศึกษาใหม่บางคนมีอาการทางจิตประสาท มีความเครียดกังวล
 ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อชีวิตด้านการเรียนตามมาด้วย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตยังคงมีการปฏิบัติ
 ต่อกันมา การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณียังคงรูปแบบวิธีการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งแสดง
 ให้เห็นว่าการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยช่วยให้นักศึกษาได้ประพฤติปฏิบัติตนตาม
 ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วย

*ปัจเจกบุคคล หมายถึง เฉพาะบุคคลแต่ละบุคคล

3. **ปรากฏการณ์ที่เป็นคชีวิตนักศึกษาด้านสังคม** จากสภาพชีวิตนักศึกษาดังที่กล่าวไว้แล้วนั้น พบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษาด้านสังคม ดังต่อไปนี้

สภาพมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นมหาวิทยาลัยที่มีบริการและสวัสดิการด้านหอพัก และสามารถจัดนักศึกษาส่วนใหญ่ให้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัยด้วย และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมักจะกล่าวว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็น "มหาวิทยาลัยกินนอน" ซึ่งหมายถึงมหาวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในด้านที่อยู่อาศัย และสวัสดิการด้านอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ ไว้พร้อมในมหาวิทยาลัย ดังนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยจึงมีโอกาสดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในหอพัก และสามารถติดต่อพบปะสังสรรค์ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ง่ายในเวลากลางวันและกลางคืน การดำเนินชีวิตนักศึกษาในด้านสังคมจึงผูกพันและเกี่ยวของกับเพื่อนนักศึกษา มากกว่าบุคคลอื่น นอกจากนี้ สภาพมหาวิทยาลัยที่มีอาณาเขตพื้นที่กว้างขวาง มีป่าไม้ร่มรื่น อยู่รายรอบบริเวณมหาวิทยาลัยและมีความเป็นส่วนตัว เนื่องจาก เป็นสถานทราชมงคลที่แยกตัวออกจากมหาวิทยาลัยไม่ค่อยมีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้มีम्मสงบและมีบรรยากาศที่ให้นักศึกษาที่เป็นคู่รักกันเลือกใช้สถานทภายในมหาวิทยาลัยเป็นที่พักปะและพอรัดรักกัน และประพฤติปฏิบัติต่อกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การโอบกอด การนอนหนุนตักกัน การจูบและมีเพศสัมพันธ์ร่วมกัน เนื่องจากมีความเข้าใจว่า สถานทที่เลือกประพฤติปฏิบัติต่อกันนั้น เป็นที่ลับตาคน และมีผลต่อนักศึกษาบางคนบางกลุ่มที่อยากเห็นพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นคู่รักกันกระทำต่อกัน เช่น ในเวลากลางคืน ได้ไปแอบดูโดยไม่ให้รู้ตัวการไปแอบดูเช่นนั้น เรียกว่า "การส่องสัตว์"

สภาพหอพักศึกษา นักศึกษาในหอพักสามารถพบปะและติดต่อกันได้อย่างสะดวก ทั้งนักศึกษาชายและหญิง และสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ง่าย เนื่องจากหอพักนักศึกษาชายและหญิงสร้างอยู่ในอาณาเขตพื้นที่เรียงติดต่อกันไป และหอพักทุกหอพักจะก่ออิฐเป็นกระถางปลูกต้นไม้ทำเป็นแนวรั้วหอพัก ไม่ได้ก่อสร้างเป็นรั้วถาวรขนาดสูง ดังนั้น นักศึกษาบางคนจึงใช้วิธีติดต่อคบหาต่อกันอย่างง่าย ๆ ด้วยการตะโกนส่งเสียงจากหน้าต่างหอพักขึ้นไป เรียกเพื่อนบนหอพักหรือติดต่อคบหาในเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้สภาพหอพักนักศึกษาทั้งคณะนักศึกษาทุกชั้นปี ทุกคณะให้เขาอยู่ร่วมกันในหอพัก (ยกเว้นหอพักนักศึกษาแพทย์) ทำให้นักศึกษาในหอพักสามารถรู้จักคุ้นเคย และสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษาต่างคณะและต่างชั้นปีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกทีนักศึกษาใหม่เข้ามาอยู่ในหอพัก นักศึกษารุ่นพี่เป็นเพื่อนร่วมห้อง และอยู่หอพักเดียวกัน จะช่วยให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทีนักศึกษาใหม่ควรระวัง และประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เช่น การปิดกั้นประตูหอพักทุกครั้งออกจากหอพักเพื่อป้องกันถูกลักขโมย

การเก็บรักษาเงินไว้ในที่ปลอดภัยและจัดซื้อกองทุนมาปิดหนุนชักริตะ เป็นต้น ดังนั้น นักศึกษา
ในหอพัก จึงมีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนม และได้ช่วยเหลือเกื้อกูลผูกพันรักใคร่จนกระทั่งกลายเป็น
กลุ่มเพื่อนกันได้ แม้ว่าจะอยู่ต่างคณะต่างชั้นปีกัน

วัฒนธรรมประเพณีนักศึกษา การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีให้นักศึกษาใหม่
และนักศึกษารุ่นพี่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักและใกล้ชิดสนิทสนมกัน วัฒนธรรม
ประเพณีบางอย่างได้ช่วยให้นักศึกษาต่างคณะได้รู้จักกัน และคบหาสมาคมกันต่อมาในภายหลังด้วย
เช่น การลอดซุ้มกลาง กิฟาน้องใหม่ วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างได้ก่อให้เกิดความผูกพันระหว่าง
นักศึกษาในคณะ และมีความรู้สึกรักกลมรึกคณะ เช่น การเข้าห้องเชียร์ พอสัปดาห์ตนเป็นนักศึกษา
คณะวิศวกรรมศาสตร์ และกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีได้ช่วยให้นักศึกษารุ่นพี่ร่นองในคณะ
เกิดความรู้สึกผูกพันต่อกันอย่างแนบแน่นยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากลักษณะการเชียร์กิฟาน้องใหม่
ในคณะของนักศึกษารุ่นพี่ และการมาไหว้กล่าวใจและเชียร์ละครน้องใหม่ในคณะของนักศึกษารุ่นพี่
ทำให้นักศึกษาเกิดกลมสังคัมและกลมเพื่อนไปตามคณะและชั้นปีด้วย และกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณี
บางอย่างจะช่วยให้นักศึกษาใหม่ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ ในด้านต่าง ๆ เພงชน และ
ประสบการณ์บางอย่างอาจจะได้รับการประพฤติปฏิบัติสืบต่อไปด้วย เช่น กิจกรรมรับน้องใหม่ของ
คณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้นำส้วรเข้ามามีเลียงสังสรรค์และให้นักศึกษาใหม่ช่วยใดคัมร่วมกัน ตลอดจน
การกักหนักศึกษาใหม่สับหริ และนักศึกษาชายรุ่นพี่บางคณะบางส่วนได้จัดรับน้องใหม่ผู้ชาย
ในสัวยรหส์ด้วยการพาไปเที่ยวโสภณ หรือ ซ้อบริการผหญิงโสภณเพียงคนเดียว เพื่อให้น้องรหส์
หลายคนได้รวมหลบนอนด้วย หงนเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของพรหส์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า
วัฒนธรรมประเพณีนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษาในด้านสังคัม และจะพบว่าการปฏิบัติ
ของนักศึกษารุ่นพี่ที่มีต่อร่นอง ทำให้นักศึกษารุ่นองบางคนได้นำมาประพฤติปฏิบัติสืบต่อมามีด้วย เช่น
การเข้ากลมเพื่อนคัมส้วร เทยวผหญิง สับหริ เป็นต้น

ลักษณะนักศึกษา นักศึกษาใหม่หาวิทยาลัยมีลักษณะที่สำคัญ คือ มีลักษณะพัฒนาการด้าน
จิตใจมีนิสัยอยากรู้อยากเห็น และพัฒนาการด้านสังคัมจะชอบการรวมกลม มีการติดต่อสื่อสารกัน
ด้านบุคลิกภาพ นักศึกษาจะมีบุคลิกภาพเป็นไปตามค่านิยมของกลมและเป็นไปตามภูมิภาค เช่นนาการ
เกี่ยวกับ การปรับตัวในวันนักศึกษาจะเป็นไปตามค่านิยม และมักจะมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว
(ไทรูบ์ ลินลาจัน, บรรณาธิการ 25: 8-9) และอยู่ในช่วงที่เรียกว่ารุ่น (adolescence)
ซึ่งเป็นช่วงภาวะของบุคคลอายุประมาณ 13-21 ปี และเป็นวัยที่มความสนใจในเพศตรงกันข้าม
ด้วย ดังนั้นลักษณะวัยของนักศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้นักศึกษาชอบการรวมกลม และมี

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อันอบอุ่นเสมอ เช่น การรวมกลุ่มกันไปเที่ยว รวมกลุ่มกันทำงานทั้งในด้านวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมักรวมเพื่อนสนิทคบหาสมาคมกันอย่างแน่นแฟ้น ตลอดจนให้ความไว้วางใจ เมื่อมีปัญหามักจะปรึกษาเพื่อนมากกว่าขอคำปรึกษา เช่น นักศึกษาเมื่อมีปัญหาการเรียน และปัญหาส่วนตัวมักจะขอคำปรึกษาแนะนำจากเพื่อนมากกว่าไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์หรือพ่อแม่ ในวัยนักศึกษา เป็นวัยที่ความสนใจในเพศตรงกันข้าม ทำให้นักศึกษาชายและหญิงให้ความสนใจในเรื่องการแต่งกาย ความต้องการความงามทางร่างกาย (physical adequacy) ซึ่งเป็นความต้องการทางจิตใจที่เป็นไปตามลักษณะวัยของนักศึกษา ท้องการให้คนรู้สึกชื่นชมเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตน เพราะสำนึกถึงความสวยงามทางกายเป็นแรงจูงใจให้เขากลุ่มได้ง่าย เป็นที่ยอมรับของสังคมและจิตใจเพศตรงกันข้าม (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2518: 90) ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักศึกษาชายและหญิงบางส่วนที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรวมกลุ่มของนักศึกษาในการทำกิจกรรมร่วมกัน การประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมของกลุ่มตนเองเป็นสมาชิกภาพย่อมเป็นผลมาจากลักษณะธรรมชาติแห่งวัยของนักศึกษาด้วย

กลุ่มเพื่อน ชีวิตทางสังคมของนักศึกษาจะได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อนซึ่งกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น กลุ่มเพื่อนในคณะเดียวกัน กลุ่มเพื่อนชั้นปีเดียวกัน กลุ่มเพื่อนศาสนาเดียวกัน กลุ่มเพื่อนจังหวัดเดียวกัน กลุ่มเพื่อนของนักศึกษาแต่ละกลุ่มนั้นจะมีเพื่อนนักศึกษาชายหญิงและจะมีผลกระทบต่อการสร้างแบบแผนแห่งชีวิตทางสังคม (patterns of social life) มาก ดังจะเห็นได้ว่านักศึกษาเมื่อเขาไปในงานเลี้ยงสังสรรค์หรือกิจกรรมกลุ่มนักศึกษารวมทั้งคน เมื่อนักศึกษารุ่นพี่โหดมเหลา ให้สับบหฺร กตองปฏิบัติตามและปฏิเสธได้ยาก เพราะจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่ม และประพฤติปฏิบัติตนไปตามกลุ่มเพื่อนด้วย จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษาชายที่เป็นเกย์ มักจะแต่งตัว แต่งหน้า มีท่าทางเดินกระดุกกระดง คล้ายคลึงกันทั้งกลุ่ม เวลาออกเที่ยวเตร่จะไปด้วยกันเป็นกลุ่มและใช้ชีวิตทางสังคมไปตามลักษณะของกลุ่มด้วย และกรณีศึกษาที่ 5 ในบทที่ 6 นักศึกษาที่เป็นคริสเตียนจะเข้ากลุ่มเพื่อนที่เป็นคริสเตียนด้วยกันซึ่งเรียกว่ากลุ่ม cell กิจกรรมในกลุ่ม cell ที่เขาคือ การศึกษาพระคัมภีร์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ศึกษาในพระคัมภีร์ และในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาคริสเตียนเห็นแก่กลุ่มเพื่อนสนิทในคณะเดียวกัน กิจกรรมกลุ่มเพื่อนกลุ่มหนึ่ง อาจจะประพฤติปฏิบัติตามกลุ่ม คือ การเลี้ยงสังสรรค์ฉลองวันคล้ายวันเกิดในกลุ่มเพื่อนทุกคน และแจกจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อของขวัญวันเกิดให้เพื่อนในกลุ่มหมั่นเวียนกันไป และประพฤติปฏิบัติเช่นทุกครั้งที่เมื่อถึงวันเกิดของเพื่อนในกลุ่ม จึงเห็นได้ว่า การปฏิบัติของนักศึกษาที่เป็นเช่นนี้ย่อมเป็นผล

มาจากลักษณะกลุ่มเพื่อนของนักศึกษา ศรีเรือน แก้วกังวาล (2518: 86-88) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมทางสังคมของสังคมวัยรุ่น ซึ่งอยู่ในช่วงวัยของนักศึกษานว เป็นกลุ่มของเพื่อนร่วมวัย (peer group) ประกอบด้วยเพศทั้งสองเพศ (heterosexual relationship) เดกรู้สึก เป็นสุข ปลอดภัยและสบายใจในการเล่น เทยว เรียน กิน นอน ทำงานกับเพื่อนร่วมวัย มากกว่าปฏิบัติกิจดังกล่าวร่วมกับบุคคลต่างวัย เด็กที่เข้ากลุ่มจะมีความจงรักภักดีต่อกัน ยอมรับ เอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของคณะด้วยความเต็มใจและสนิทสนมกับเพื่อนร่วมกลุ่มแน่นอน จำนวนกลุ่มเพื่อนของเด็กบางคนอาจมีกลุ่มเพื่อนสนิทเพียงกลุ่มเดียว เด็กบางคนอาจมีกลุ่มเพื่อน มากกว่าหนึ่งกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมของเขา เช่น กลุ่มเพื่อนเรียน กลุ่มเพื่อนงานสังคม กลุ่มเพื่อนงานอดิเรก เป็นต้น

ครอบครัวและกลุ่มสังคมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ครอบครัวและกลุ่มสังคมของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย มีผลต่อการดำเนินชีวิตทางด้านสังคมจะเห็นได้จาก สภาพแวดล้อมครอบครัวและวิธีการเลี้ยงดูในครอบครัวของนักศึกษาชายมีลักษณะร่วมเพศ และการเข้ากลุ่มเพื่อนนักเรียนที่เป็นรักร่วมเพศในสมัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะในช่วง ตลอดวัยเด็กของนักศึกษาจะมีความสัมพันธ์บางอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มญาติพี่น้องและแม่ ที่ให้การ เลี้ยงดูอย่างประคบประหงม ส่วนเพื่อนรับราชการทหาร และมักจะใช้ลักษณะการปกครองแบบ ทหารมาใช้ในบ้านและเป็นคนดี ไม่ค่อยได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวด้วย นักศึกษาชายโดยยอมรับว่า การเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมในครอบครัว และการเข้ากลุ่มเพื่อนหญิงในโรงเรียนในช่วงวัยเด็ก เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เข้ามีความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพศชายมาโดยตลอด และมีความรู้สึก สนิทสนมกับเพื่อนหญิงจนกระทั่งได้เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนนักเรียนชายที่เป็นรักร่วมเพศทำให้เข้ามี ลักษณะบุคลิกเหมือนกลุ่มเพื่อน เมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ได้ใช้ชีวิตสังคมกับกลุ่มเพื่อน นักศึกษาชายที่เป็นรักร่วมเพศและใช้ชีวิตในกลุ่มด้วยการพบปะพูดคุยและเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อนรัก ร่วมเพศเป็นประจำ จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น นายแพทย์ชัมศักดิ์ พุกยาพงษ์ (2529: 14) ได้กล่าวว่า รักร่วมเพศเป็นภาวะที่เกิดขึ้นต่อบุคลิกภาพ มีใช้การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย แต่อย่างใด ยังไม่มีเหตุอันใดเลยที่จะอธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ความ เข้าใจถึงกลไกการเกิดก็ยังไม่เป็นทราบแน่ชัด แต่ทราบกันแล้วว่าภาวะนี้จะเกิดได้ต้องมีองค์ ประกอบเหล่านี้เกิดขึ้นในเขาวัย โดยมีสิ่งสำคัญที่จะบันดาลให้เกิดขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่าง เด็กกับคุณพ่อคุณแม่ของเขา ความสัมพันธ์สร้างความกดดัน จนมีผลต่อการพัฒนาการตอบสนอง

ทางอารมณ์ และชี้ทางไปสู่ความต้องการทางเพศในอนาคต ดังนั้นพื้นฐานครอบครัวตลอดจน
กลุ่มเพื่อนก่อนเข้ามหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตด้านสังคมของนักศึกษา

4. **ปรากฏการณ์เพิ่มเติมชีวิตนักศึกษาด้านเศรษฐกิจ** จากสภาพชีวิตนักศึกษาที่ได้

กล่าวแล้วนั้น สามารถอธิบายปรากฏการณ์ซึ่งมีปัจจัยที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษาด้านเศรษฐกิจ ดัง
ต่อไปนี้

ครอบครัว นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักจะได้รับเงินค่าใช้จ่ายจากพ่อแม่หรือ
ผู้ปกครองส่งมาให้ตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพโดยทั่วไปแล้วนักศึกษาจะใช้
จ่ายในสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะมีความเข้าใจและตระหนักถึงภาระของครอบครัวและ
พ่อแม่ นักศึกษาฐานะทางบ้านยากจนจะพยายามใช้จ่ายอย่างประหยัด และหางานพิเศษทำเพื่อ
หารายได้มาใช้จ่ายให้เพียงพอกับความจำเป็น เช่น ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าอุปกรณ์ การเรียน
และนักศึกษาบางคนหรือครอบครัวมีฐานะยากจนมากจะหางานพิเศษทำ และนำเงินที่ได้ส่งไปช่วย
ทางบ้านในบางครั้งด้วย ส่วนนักศึกษาหรือครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะได้รับเงินมากพอ
สมควรกับค่าใช้จ่ายและนักศึกษากลุ่มนี้ นอกจากจะใช้จ่ายในสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตแล้ว
บางครั้งยังสามารถใช้จ่ายในสิ่งที่เอื้ออำนวยความสัและความสะดวกให้ตัวเองด้วย เช่น การออก
ไปรับประทานอาหารและเครื่องดื่มหรืออาหารหรือคอฟฟี่ช็อปในเมือง การออกเที่ยวเตร่
การจ้างซักรีดเสื้อผ้า การซื้อวารสารมาอ่านเองและการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ที่มีราคาแพง
ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะแตกต่างไปจากนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีความจำเป็นด้านการเงิน
จะไม่สามารถประพฤติปฏิบัติเช่นนี้ได้ จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาโดยส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเงิน
ให้เพียงพอตามพ่อแม่จัดให้ นักศึกษาบางคนที่ใช้จ่ายอย่างประหยัดก็จะมีเงินเหลือเก็บออมไว้
หรือให้เพื่อนยืมใช้จ่าย และบางคนที่ใช้จ่ายหุ้มเพื่อยเกินไปหรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มขึ้น
อาจจะต้องขอจากทางบ้านเพิ่ม หรือขอยืมจากเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าสภาพ
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักศึกษา จะมีผลต่อชีวิตนักศึกษาในการใช้จ่ายเงินเพื่อการ
อุปโภคและบริโภค ตลอดจนการหางานพิเศษทำด้วย

กลุ่มเพื่อน การใช้จ่ายของนักศึกษานอกจากจะใช้จ่ายในสิ่งจำเป็นในชีวิตของตนเองแล้ว
นักศึกษายังมีรายจ่ายในด้านอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาต้อง
ติดต่อกับหาสมาคมกับเพื่อน และมีค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมในกลุ่มร่วมกันด้วย นักศึกษาเข้ากลุ่ม
เพื่อนในลักษณะใดก็จะมีค่าใช้จ่ายไปตามลักษณะกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนนั้นด้วย ดังจะเห็นได้จาก
นักศึกษานักเรียนในกลุ่มสายรหัสจะมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงต้อนรับน้องรหัสและจัดซื้อสิ่งของเครื่องใช้

ในหอรับที่ การอยู่ในกลุ่มเพื่อนบางกลุ่ม นักศึกษาจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นค่าของขวัญให้เพื่อนในวาระพิเศษต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีฐานะยากจนได้รวมกลุ่มเพื่อนที่มีฐานะเศรษฐกิจคล้ายคลึงกันเพื่อประกอบอาหารรับประทานร่วมกันในหอพัก โดยหมุนเวียนกันนำข้าวสารมาจากบ้านเพื่อหุงรับประทานเอง โดยไม่ต้องซื้อ ทำให้นักศึกษาในกลุ่มประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านอาหารได้ สำหรับนักศึกษาบางคน หนึ่งกลุ่มเพื่อนเหวี่ยงจะใช้จ่ายไปกับการเที่ยวเตร่ด้วย ดังนั้น ลักษณะกิจกรรมในกลุ่มเพื่อนเป็นผลให้นักศึกษามีลักษณะการใช้จ่ายและการบริโภคตามไปด้วย

5. **ปรากฏการณ์ที่เป็นตัวตบตาการศึกษาค้นคว้า** จากสภาพชีวิตนักศึกษาที่กล่าวไว้แล้วนั้น สามารถอธิบายปรากฏการณ์ซึ่งมีปัจจัยหมอบทผลต่อชีวิตนักศึกษาค้นคว้าได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะการเรียนการสอน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในด้านการปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนักศึกษาใหม่เนื่องจากลักษณะการเรียนในมหาวิทยาลัยแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาที่เคยเรียนมา และนักศึกษาใหม่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจดคำบรรยายไม่เคยชินกับการเรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่ หนึ่งเรียนเป็นจำนวนมากทำให้นักศึกษาต้องทำความเข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับลักษณะการเรียนการสอนและขอคำแนะนำช่วยเหลือจากนักศึกษารุ่นพี่ในด้านการเรียน

นักศึกษาบางส่วนมีการขาดเรียน เนื่องจากลักษณะการเรียนการสอนที่ไม่ตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนของอาจารย์ การจดสอนโดยไม่แจบล่วงหน้า ความเบื่อหน่ายวิธีการสอนของอาจารย์ที่สอนไม่เข้าใจ และการประเมินผลที่ใช้คะแนนเป็นเกณฑ์ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือเพื่อสอบให้ได้คะแนนถึงเกณฑ์เท่านั้น ดังนั้นเมื่อถึงระยะใกล้จะสอบและช่วงการสอบนักศึกษาจึงมีฐานะอ่านหนังสือจริงจัง และหากหาเพื่อนมาค้มแกว่งเพื่อจะอ่านหนังสือให้จบก่อนเข้าห้องสอบ ลักษณะการสอนของอาจารย์โดยใช้วิธีการบรรยายในชั้นเรียนอย่าง เดียวโดยไม่มีวิธีการให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและอ่านหนังสือประกอบเพิ่มเติม ประกอบกับวิธีการประเมินผลจากคะแนนสอบทำให้นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และไม่สนใจใฝ่รู้ ดังนั้นจึงปรากฏว่า ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่สำหรับนักศึกษาเข้าไปอ่านสมุดจดงาน และเอกสารประกอบการเรียนเพื่อเตรียมสอบ และจะเข้าไปใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าในช่วงการทำรายงานส่งอาจารย์เท่านั้น ลักษณะการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์ต้องปรับตัว และแบบการเรียนของนักศึกษาย่อมมีผลมาจากลักษณะการเรียนการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้วยแต่ถ้าหากผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดีและเตรียมการสอนอย่างดีจะทำให้นักศึกษาตั้งใจ

และสนใจเรียนมากกว่าสิ่งที่ตรงกับผลงานวิจัยของ วิลลา ทาห์สัน ๗ ออยธา
 พวงทิพย์ ชัยพิบาลสถิตย์ และชนิดา ตามาพงศ์ (2527: 123) เรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
 อุดมศึกษา ทพบว่าปัจจัยการเรียนการสอนทำให้ นิสิตนักศึกษาตั้งใจและสนใจการเรียนมากกว่า
 3 ปัจจัย คือ ทัศนคติต่อการสอนอย่างดี ทัศนคติความ เป็นกันเอง และทัศนคติต่อวิธี
 ในการสอน และผลการวิจัยยังพบว่า ปัญหาของนิสิตนักศึกษาในด้านการเรียนการสอน เป็นปัญหา
 ที่เกิดจากอาจารย์สอนเนื้อหาการสอนไม่ครบถ้วนไม่เป็น สื่อนำเสนอ ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวนิสิต
 นักศึกษาเอง คือ ความเกียจคร้านง่วงนอน เบื่อ ขาดสมาธิ และปัญหาจากหลักสูตร อุปกรณ์และ
 สถานที่ นิสิตนักศึกษาเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ตำราไม่เพียงพอ และห้องเรียนไม่พอแถมออกไป
 การเรียนการสอนจะบรรยายภาคสนามบ่อยเกินไป ถ้าหากการสอนทำหน้าสอนและ
 บรรยายอย่างเดียว ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามในสิ่งที่สงสัยและไม่เข้าใจ นักศึกษา
 ที่ขยันเรียนจะพยายามจดเนื้อหาการเรียน (lecture) ให้ทัน แล้วไปอ่านและจำให้ได้อีกเพื่อเอา
 มาตอบในวันสอบ ลักษณะการสอนของอาจารย์จะมีผลต่อการเรียนของนักศึกษา วิชาใดที่มีการ
 ทดสอบ (test) หลายครั้งจะทำให้ นักศึกษาต้องเตรียมตัวอ่านหนังสือสอบอยู่เสมอ บางคนต้อง
 รีบอ่านและท่องจำไปสอบ การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบไม่ใช่อ่านเพื่อแสวงหาความรู้
 ความเข้าใจอย่างแท้จริงนิวชาความรู้จะไม่ติดตัวผู้อ่าน (ปวย อิงภากรณ 2528: 185)
 การเรียนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาควรจะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปราย
 ถกเถียงประเด็นในวิชาการต่าง ๆ เพราะการถกอภิปรายจะมีผลช่วยให้นักเรียนแต่ละคนต้องศึกษาต่อ
 ต้องคิดต่อ แล้วกลับมาถกอภิปรายต่อ ซึ่งลักษณะเช่นนี้เรียกว่า บรรยากาศทางวิชาการ
 (academic atmosphere) และปวย อิงภากรณ (2528: 200) ได้กล่าวว่า บรรยากาศ
 ทางวิชาการของนักศึกษาสามารถสร้างกันขึ้นได้เอง แต่ถาอาจารย์เข้าช่วยแนะนำควบคุมดูแลและ
 ทัศนคติความหาวิทยาลัยมักจะไม่มบรรยากาศทางวิชาการนั้น พวกคณาจารย์ต้องรับผิดชอบ
 อ่านวนให้เกิดขึ้น แต่ไม่ควรลืมนิวชาศึกษาคสามารถช่วยสร้างสรรคให้เกิดขึ้นได้ ถาตั้งใจจะทำ
 ให้เกิดขึ้นจริง

สภาพหอพักนักศึกษา นอกจากการเรียนในชั้นเรียนแล้ว นักศึกษาบ่งใช้เวลานาน
 เวลาเรียนในการอ่านหนังสือหรือทำการบ้านด้วย และจะใช้หอพักเป็นสถานที่ในด้านการเรียน
 ด้วย เนื่องจากในหอพักนักศึกษาได้รับความสะดวกสบายกว่า เช่น เมื่อหิวก็สามารถรับประทานอาหารได้
 ง่ายก็สามารถนอนได้ ในขณะที่ห้องสมุดไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ แต่บางครั้งสภาพหอพักมี
 เสียงอึกทึก จากการพูดคุยส่งเสียงดัง การเปิดวิทยุเสียงดัง หรือในห้องที่มีเพื่อนนักศึกษาเข้า

มารวมกลุ่มพูดคุยหรือทำกิจกรรมอ่อนกบเพื่อนร่วมห้อง ทำให้ห้องพักไม่มีบรรยากาศ และนักศึกษา
ไม่มีสมาธิ โดยเฉพาะการอ่านหนังสือในช่วงสอบ ดังนั้น จึงพบว่า นักศึกษามักจะไปใช้สถานที่
โรงอาหาร อาคารเรียนต่าง ๆ ตลอดจนทำกิจกรรม ชมรมและชมรมเพื่ออ่านหนังสือสอบ
และจะเปลี่ยนแปลงเวลาการนอนและการอ่านหนังสือ โดยจะเข้าอนเททหาค่าเพราะช่วงนี้สภาพ
ห้องพักมีเสียงดังอีกที และจะใช้เวลาที่ไปพักให้ตนขึ้นมาอ่านหนังสือในช่วงดึก ซึ่งเป็นช่วงที่
ห้องพักเงียบสงบแล้ว ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ ย่อมมีสาเหตุมาจากสภาพหอพักนักศึกษา ทำให้
นักศึกษาใช้ชีวิตในด้านการเรียนในโลกขณะที่เป็นอน

วัฒนธรรมประเพณีนักศึกษา ในช่วงต้นปีการศึกษาของทุกปีนักศึกษาจะจัดกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรมประเพณีบ่อย และใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าทุกช่วง โดยเฉพาะ
นักศึกษาใหม่จะต้องเข้าร่วมงานเป็นประจำและกิจกรรมบางอย่างใช้เวลานานมาก เช่น กิจกรรม
การเข้าหอเชียร์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเกือบทุกคณะ จะจัดให้น้องใหม่เข้าหอเชียร์หลังจาก
เลิกเรียน และเชียร์เพลงเชียร์ไปจนถึงเวลาประมาณ 22.00 - 01.00 น. บางคณะกว่า
น้องใหม่จะเข้าหอพักและเข้านอนก็เป็นเวลาเที่ยงคืน หรือเป็นเวลา 02.00 - 03.00 น.
บางวันพักนอนไม่เพียงพอ ต้องนอนตนนอนไปเข้าชั้นเรียนไม่ทันหรือขาดเรียนไปเลย และถ้า
เข้าชั้นเรียนก็จะง่วงหรือหลับในชั้นเรียน ดังนั้นจึงต้องติดตามเนื้อหาวิชาเรียนจากเพื่อนด้วยวิธี
ถ่ายเอกสาร และภายหลังจากกิจกรรมเชียร์แล้วก็จะมามีกิจกรรมกีฬาของน้องใหม่ติดต่อกันไปทำให้
เวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียนน้อยหรือไม่สามารถจัดแบ่ง ไม่มีเวลาอ่านและทบทวน
บทเรียนได้อย่างเหมาะสม เมื่อจะถึงช่วงการสอบจะรู้สึกกังวล บางคนทำข้อสอบไม่ได้ เมื่อผล
การสอบคะแนนออกมาไม่ดั่งใจจะทำให้รู้สึกกังวลเพิ่มมากขึ้น นักศึกษารุ่นพี่ที่ผ่านประสบการณ์เช่น
มาแล้ว จะใช้วิธีจัดสอนพิเศษให้กับนักศึกษาใหม่ก่อนการสอบกลางภาคของภาคต้น แต่ก็มี
นักศึกษาใหม่บางคนเห็นว่าวิธีนี้ไม่ได้ช่วยอะไรมากนัก เพราะก่อนหน้านักศึกษาใหม่ไม่มีเวลา
อ่านหนังสือหรือทำความเข้าใจบทเรียน และการสอนพิเศษนั้นจะจัดขึ้นก่อนสอบเพียงไม่กี่วัน
ทำให้นักศึกษาใหม่ไม่ได้รับประโยชน์มากนัก ปัจจุบันวัฒนธรรมประเพณีจะมีผลต่อชีวิตการเรียน
ของนักศึกษาใหม่ และนักศึกษารุ่นพี่ที่ผ่านการเป็นคณาจารย์รับคณาจารย์ในการจัดกิจกรรม และ
ปัจจุบันจะมีผลเฉพาะในช่วงภาคต้นซึ่งเป็นช่วงที่มีกิจกรรมคานานมากเท่านั้น สำหรับนักศึกษารุ่นพี่
โดยส่วนใหญ่แล้วกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีแทบจะไม่มีผลต่อการใช้ชีวิต ด้านการศึกษา เพราะ
กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาใหม่เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษารุ่นพี่ที่ไม่นานาหรือรับคณาจารย์

โดยตรงก็จะเข้าร่วมงานตามความสมัครใจ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็จะให้ความสนใจและเข้าร่วมงานเป็นบางครั้งหรือไม่สนใจเข้าร่วมงานเลย

6. **ปรากฏการณ์ที่เป็นชีวิตนักศึกษาดำเนินการเมืองการปกครอง** จากสภาพชีวิตนักศึกษาที่โตกลางแคว้น สามารถอธิบายปรากฏการณ์ซึ่งเป็นปัจจัยหม้อต่อชีวิตนักศึกษาดำเนินการเมืองการปกครอง ดังต่อไปนี้

การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ในช่วงปีพ.ศ. 2528 นี้ ปรากฏการณ์การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับนักศึกษาจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการองค์การนักศึกษาตามปกติของทุกปีการศึกษา ส่วนการจัดกิจกรรมทางการเมืองในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับประเทศ นักศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อเคลื่อนไหวหรือเรียกร้องอะไรให้ปรากฏอย่างชัดเจนเหมือนในอดีตที่ผ่านมา แต่การจัดกิจกรรมทางการเมืองในระดับมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2528 นี้จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการดำเนินงาน จากที่เคยปฏิบัติมาในอดีต เช่น จากการเดินทางประท้วงเรียกร้องสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย จะเปลี่ยนแปลงมาเป็นการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากการเชิญผู้บริหารมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรม "วันนัดพบผู้บริหาร" เนื่องจากในขณะนั้นนักศึกษาได้รับสิทธิในการการเข้าร่วมลงคะแนนเลือกตั้งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยแล้ว การจะจัดเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิในเรื่องนี้คงจะยุติไป แต่จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต จะพบว่า การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาจะเกิดขึ้นจากการบริหารงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในอดีตที่ผ่านมา กิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของนักศึกษามักจะมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานในมหาวิทยาลัยและนโยบายการบริหารงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ดังจะเห็นได้ว่า ในปีพ.ศ. 2516 นักศึกษาทำการประท้วงขับไล่อธิการบดีโดยให้เหตุผลว่าการดำรงตำแหน่งของอธิการบดีไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารและจัดกิจกรรมเพื่อประท้วงอธิการบดีมาโดยลำดับ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2518 จึงมีการเปลี่ยนแปลงอธิการบดีคนใหม่ เข้ามาบริหารงานแทนคนเก่าที่ตกประท้วงขับไล่ การบริหารงานมหาวิทยาลัยที่ขาดประสิทธิภาพทำให้นักศึกษาจัดกิจกรรมการเมืองขึ้นที่ปรากฏชัดเจนคือ ในปี พ.ศ. 2524 ที่มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายใหม่การจัดจากหอพักนักศึกษาหญิง ซึ่งฝ่ายนักศึกษาเห็นว่าไม่ถูกต้อง และได้เดินขบวนประท้วงให้ผู้บริหารเปลี่ยนแปลงนโยบาย และในที่สุดเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตรงกับนักศึกษาเข้ามาเป็นหลักฐานยืนยัน มหาวิทยาลัยจึงต้องเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานให้เป็นที่พอใจของเรียกร้องของนักศึกษา และในปี พ.ศ. 2525 นักศึกษามีการเดินทาง

โดยให้เหตุผลที่สำคัญว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยขาดประสิทธิภาพ คณะบริหารงานวิชาการ ตกต่ำและในที่สุดสภามหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานมหาวิทยาลัยโดยจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งอธิการบดี นอกจากนี้ ความขัดแย้งในการบริหารงานในมหาวิทยาลัย ทำให้อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาด้วย และในบางครั้งนักศึกษาก็จัดกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่รู้เท่าทันเพราะถูกคลุ้มคลั่งความขัดแย้งในการบริหารงานในมหาวิทยาลัย ใช้กลวิธีชักจูงให้นักศึกษาเป็นเครื่องมือ และเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของตน ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต การเดินขบวนประท้วงของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ พ.ศ. 2517 ซึ่งอาจารย์ที่อยู่ในเหตุการณ์ได้กล่าวว่ามีอาจารย์บางคนได้เข้าไปสนับสนุนการเคลื่อนไหวและให้นักศึกษาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของคณะ และการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในปีพ.ศ. 2527 กรณีกระดาศยโคกหยาย มีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนหัวพันด้วย ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนพโยม วรณศิริ (2516: 12) ได้กล่าวถึงเหตุผลและสาเหตุของการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทยว่า

ความวุ่นวายของนิสิตนักศึกษาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันสาเหตุหนึ่งจะต้องมาจากแรงหนุนจากผู้ใหญ่อย่างแน่นอนเหมือนปัญญาชนในต่างประเทศ ผู้ที่ไม่พอใจในสังคมของตนมักชักจูงให้นักศึกษา หรือ "ปัญญาชนที่ก่อเหตุ" ให้ลุกฮือขึ้นเพื่อการปลดแอกหรือเพื่อการปฏิวัติระบบการปกครอง และโครงสร้างของสังคมเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผลประโยชน์ของตัวเอง

มีบางครั้งเกิดความไม่สงบขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษา เพราะเนื่องจากแรงยจากผู้ใหญ่บางคน เพื่อช่วยให้มีการหักหลังผลประโยชน์ของหมุ่คณะของตนให้คงอยู่ โดยที่นิสิตนักศึกษามากจะไม่แสดงอาการระแวงและสงสัยประการใดเลยว่า ตนเองได้กลายเป็นเครื่องมือเพื่อการต่อรองเขาแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากยังมี "เป็นศบรสิทธิ์ในศีลธรรมทางวัฒนธรรม" ของสังคมมากจนเกินไปนั่นเอง

การบริหารงานในมหาวิทยาลัยนั้นว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อชีวิตนักศึกษาตามการเมืองการปกครอง ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ตรงกับการศึกษาของ โยบม วรณศิริ (2516: 11) ที่พบว่า จากสถิติความวุ่นวายของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยตลอดระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา ส่วนมากมักจะเกิดขึ้นเพราะเนื่องมาจากแรงกดดันจากระบบบริหารและระบบการปกครองภายในสถาบันของตนเอง มากกว่าจะเข้าไปมีบทบาทร่วมในสังคมภายนอกมหาวิทยาลัย

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมการเมืองภายในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ยิ่งถึงแม้ว่าในขณะรูปแบบการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับสิทธิในการมีส่วนร่วมและลงคะแนนเลือกตั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัยแล้วก็ตาม แต่หากการบริหารงานของมหาวิทยาลัยยังขาดประสิทธิภาพและดำเนินงานอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว ปรากฏการณ์การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา ก็จะยังคงเกิดขึ้นได้อีก

สภาพการเมืองการปกครองของประเทศ สภาพการเมืองการปกครองของประเทศไทยมีส่วนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างบรรยากาศการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำการศึกษาในปีพ.ศ. 2528 นั้น พบว่าการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับประเทศไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนเหมือนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น กรณีเหตุการณ์ "14 ตุลา 16" และ "6 ตุลา 19" แต่ นักศึกษาที่เป็นแก่นักศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมในลักษณะการติดต่อประสานงานกันระหว่างผู้นำนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะการรวมกลุ่มกับสถาบันที่เป็นสมาชิกสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ส.น.น.ท.) นอกจากนั้นนักศึกษาบางกลุ่มได้จัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารและมีการจัดกลุ่มนักศึกษาที่มีความสนใจร่วมกันเพื่อพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเผยแพร่ข่าวสารเหตุการณ์กรณีนายสมใจ อัครวิเชียร ทถูกฆาตกรรมเนื่องจากไปขัดผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพลหลายกลุ่ม ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมมีอิทธิพลมาจากสภาพการเมืองการปกครองที่เป็นอยู่ในขณะนั้นด้วย การที่รัฐบาลมีรูปแบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนตลอดจนนักศึกษาได้แสดงออกได้อย่างมีอิสระและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้แทนของตนไปทำหน้าที่ในรัฐสภาตลอดจนกลไกของรัฐหลายส่วนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ยุทธวิธีการเมืองนำการทหาร สภาพเช่นนี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการคลคลายปัญหาของสังคมบ้านเมืองให้มีความแตกต่างไปจากเดิม และทำให้ไม่มีเงื่อนไขหรือปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อนักศึกษาหรือประชาชนให้เคลื่อนไหว และจัดกิจกรรมทางการเมืองในระดับประเทศได้ ดังที่เคยปรากฏขึ้นในอดีตที่สภาพการเมืองการปกครองของประเทศไทยได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา จากการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต จะพบว่าในช่วงที่การเมืองการปกครองของประเทศไทยมีลักษณะเผด็จการ นักศึกษาย่อมจัดกิจกรรมทางการเมืองได้ยาก เพราะบรรยากาศทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยไม่เปิดโอกาสและส่งเสริม

จำกัดขอบเขตให้คงแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา และอยู่ในความควบคุมจากมหาวิทยาลัยอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งรูปแบบการเมืองการปกครองของประเทศมีการเปลี่ยนแปลง และมีลักษณะประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีเสรีภาพในการแสดงออกเพิ่มขึ้น และในปีพ.ศ. 2524 และปี 2525 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นแก่นักกิจกรรมประท้วงเกี่ยวกับการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัย และดำเนินการชุมนุมประท้วงเกี่ยวกับวิธีการเลือกสรรอธิการบดี จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรรหาและมีการเลือกตั้งอธิการบดี ในปี พ.ศ. 2526

สภาพการเมืองการปกครองของประเทศในปัจจุบันมีอิทธิพลต่อชีวิตนักศึกษาทางการเมืองการปกครองอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้ชัดเจนในช่วงเหตุการณ์ "6 ตุลา 19" นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เข้าร่วมกับการชุมนุมใหญ่ของนักศึกษาและประชาชนทั่วประเทศ เพื่อกดดันการกลับเข้าประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร และได้เกิดเหตุการณ์ปราบปรามนักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ถ่ายทอดออกทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ให้เห็นนับตั้งแต่นักศึกษาถูกจับเอาไปขังเป็น ภาพนักศึกษาถูกจับเอาเชือกมัดคอลากไปจนหัวแล้วจับแขวนคอคว่อกว้างไกล ภาพนักศึกษาถูกรุมกระหนาบอย่างไม่ขยับ ภาพนักศึกษาหญิงถูกกระทำทารุณกรรม นักศึกษาหญิงถูกข่มขืน เอาลมตอกอก ตอกของลับ ภาพนักศึกษาหญิงถูกข่มขืนในหลอดสื่อออกคลานไปตามสนามหญ้ามีทหาร ตำรวจถือปืนกลอยู่รายรอบ คอยเตะกับเอาด้วยความขบขัน (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527: 518) และการปราบปรามนักศึกษาครั้งนั้นส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาเป็นอย่างมากซึ่งมานพ สวรรณวิเศษศรี (วารสารศรีบูรพันธ์, บรรณาธิการ 2529: 70) ได้กล่าวไว้ในช่วงนี้ นักกิจกรรมต่างหลบหนหาของตัวตัวเองอย่างสิ้นเชิง และปรากฏการณ์ภายหลังการเกิดเหตุการณ์ ได้มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งเดินทางเข้าร่วมปฏิบัติการตามแนวทางการเมืองกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกกันอย่างเข้าใจง่าย ๆ ว่า "การเข้าป่า" (อนซอนอีสาน 2530: 17-26) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สภาพการเมืองการปกครองมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตนักศึกษาทางการเมืองการปกครองทั้งภายในและภายนอกสถาบันด้วย

ลักษณะนักศึกษา ลักษณะนักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยของบุคคลที่เต็มแรงใจสูง และมีอุดมคติสูง ต้องการความถูกต้อง ความยุติธรรม และถือว่าการยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นใหญ่ จึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้องยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง และต้องการทำอะไรหลาย ๆ อย่างเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทั้งในแง่บุคคลและสังคม ดังนั้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ในอดีตจะพบว่า เมื่อนักศึกษาเห็นว่า การบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยมีความไม่ถูกต้องเหมาะสม นักศึกษามักจะเคลื่อนไหวเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลง เช่นในปีพ.ศ. 2510 มหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้รับคัดเลือกในการออกหนังสือพิมพ์นักศึกษา และมีการเขียนภาพล้อการตน เกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้ผู้บริหารไม่พอใจและหาวิธีการลงโทษนักศึกษา ที่เป็นสาธารณชน เหตุการณ์ได้สร้างความไม่พอใจให้กับนักศึกษา เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัย ดำเนินการไม่เหมาะสมจึงมีการเดินขบวนประท้วงเพื่อขอลดหย่อนโทษให้นักศึกษาดังกล่าว และ กรมทนายศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในกรณีเหตุการณ์ "14 ตุลา 16" และ "6 ตุลา 19" ตลอดจนการเดินทางเข้าป่า เพื่อปฏิบัติงานตามอุดมคติของตนกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยน ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมมีปัจจัยมาจากลักษณะนักศึกษาที่อยู่ในวัยของอุดมคติสูง และเห็นว่าการเมือง การปกครองของประเทศที่เป็นอยู่นั้นไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงพยายามที่จะแสดงออก และรวมพลังกัน เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่เป็นอุดมคติของตนเอง และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ในช่วงปีพ.ศ. 2528 ในช่วงที่หัวขบวนทำการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้จัดกิจกรรมทางการเมือง ด้วยการเผยแพร่เหตุการณ์ที่ตนเห็นความไม่ถูกต้องยุติธรรม และเรียกร้องให้สหพันธ์ข้อ ใดปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความถูกต้องและยุติธรรมขึ้นในสังคมดังกรณีการลอบสังหารนายสมใจ อุดรวิเชียร ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมมีอิทธิพลมาจากปัจจัยลักษณะนักศึกษาที่อยู่ในวัยของ อุดมคติสูงและต้องการความถูกต้องความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

กลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาโดยทั่วไปแล้วจะมีรูปแบบในการ เคลื่อนไหวเรียกร้องในลักษณะการรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่และมีจำนวนมากกว่าที่จะสร้างพลังต่อ รอง เพื่อให้ได้ผลประโยชน์หรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ต้องการดังนั้น ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตจะพบว่า การรวมกลุ่มของนักศึกษาในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทาง การเมืองแต่ละครั้งจะเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือร่วมใจในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ตน และการรวบรวมกลุ่มนักศึกษาเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองบางครั้งยังอาศัยรูปแบบการจัด กิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีด้วย ดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2525 ที่ใช้วิธีการให้ ประชานเขียนและสถาปนาเชียร์ของคณะ เรียงประชมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และโน้มน้าวให้เข้าร่วมในการเคลื่อนไหว การเรียงประชมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ครั้งนี้ไดมนักศึกษา รุนพชั้นป้อน ๆ ได้เข้าร่วมประชมและรับฟังข้อมูลด้วย ความรู้สึกร่วมในการเป็นนักศึกษาคณะ เดียวกัน และความรู้สึกร่วมว่าเป็นพรรคพวกหรือฝ่ายนักศึกษาด้วยกัน ทำให้นักศึกษา เขาร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่กลุ่มเพื่อนและกลุ่มเพื่อนักศึกษาได้ดำเนินการเคลื่อนไหว นอกจากนี้

การจัดกิจกรรมทางการเมืองในบางครั้งยังได้รับกำลังใจและการสนับสนุนจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ดังปรากฏในช่วงการเคลื่อนไหวประท้วงในปีพ.ศ. 2525 ที่มหาวิทยาลัยได้มีศิษย์เก่าและอดีตนายกลิขิตนักเรียนของมหาวิทยาลัยได้เข้ามาช่วยเหลือแนะนำแก่นักศึกษารุ่นน้องด้านวิธีการต่อสู้และการให้ข่าวแก่ผู้สื่อข่าวด้วย และสนับสนุนนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ หลายสถาบันได้จัดประชุมร่วมกันและมีมติสนับสนุนการเคลื่อนไหวของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในครั้งนั้น ซึ่งวิธีการของกลุ่มเพื่อนที่เป็นศิษย์เก่า และกลุ่มเพื่อนสนับสนุนนักศึกษาต่างสถาบันที่เข้าร่วมช่วยเหลือสนับสนุนในลักษณะต่าง ๆ นี้ ได้สร้างพลังและเป็นประโยชน์ต่อการยื่นเสนอข้อเรียกร้องของฝ่ายนักศึกษา และทำให้หม้อน้ำจในการต่อรองมากองชน ดึงนันทศึกษาที่เขา ร่วมกิจกรรมทางการเมืองจะได้รับความรู้และประสบการณ์ทั้งโดยตรง และจากการถ่ายทอดวิธีการจากนักศึกษารุ่นพี่ และกลุ่มเพื่อนซึ่งการถ่ายทอดคนจะดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างพลังหุดการทำงานและอุดมคติหรือที่เรียกว่า "ทฤษฎีทางการเมือง" ดังปรากฏในบทที่ 6 ทัศนศึกษาที่ 2 ทัศนศึกษารุ่นพี่ได้พิจารณาคัดเลือกนักศึกษารุ่นน้อง เพื่อให้เป็นทฤษฎีทางการเมือง ดึงนันทศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมทางการเมืองและเคลื่อนไหวประท้วงกรณีต่าง ๆ โคน ขอมมผลมาจากกลุ่มเพื่อนและการได้รับคำนิยม ทัศนคติ และการประพฤติปฏิบัติตนตามกลุ่มเพื่อน ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว

ทฤษฎีวิเคราะห์ชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาชีวิตนักศึกษา จะเห็นได้ว่านักศึกษามีการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย (college life) ตั้งแต่แรกเริ่มของการเดินทางมามหาวิทยาลัย นักศึกษาใหม่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีนักศึกษามหาวิทยาลัย คือ ประเพณีการรับน้องใหม่ อู่สาน และการรับน้องรถไฟ เมื่อเดินทางมาถึงมหาวิทยาลัย นักศึกษาใหม่จะต้องดำเนินชีวิตของตนเอง ให้เป็นไปตามวัฒนธรรมประเพณีนักศึกษา ทัศนศึกษารุ่นพี่ได้เข้ามาับบทบาทสำคัญในการดำเนินการ เช่น กิจกรรมเข้าห้องเชียร์ ปลุกหูก งานราตรีน้องใหม่ ลอดซุ่มกลาง ละครน้องใหม่ กีฬาน้องใหม่ และกิจกรรมเฉพาะคณะ เช่น งานชมจันทร์ของคณะเกษตรศาสตร์ และพิธีสาบานตัวเป็นนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีเหล่านี้ แม้จะมีการประพฤติปฏิบัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคมไทย แต่ได้รับการสนับสนุนปฏิบัติกันมาโดยตลอด นักศึกษาใหม่จะเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีจากนักศึกษารุ่นพี่ และขอม

รับเอาวัฒนธรรมของกลมเข้ามาและถ่ายทอดวัฒนธรรมเหล่านั้นให้สืบทอดไปยังนักศึกษาต่อไป
กระบวนการศึกษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมนี้เป็นกระบวนการสังคมประภค (socialization)
และเป็นการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ (information education) และกลมเพื่อน (peer
group) จะทำหน้าที่เป็นหน่วยสำคัญในการอบรมให้ระเบียบของสังคม (agencies of
socialization) และมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางสังคมย้อมมีส่วนสำคัญในการดำเนินบทบาท
และได้ปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในการรักษา และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของ
นักศึกษานด้วย

นักศึกษาใหม่ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย และเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย จะ
ต้องปรับตัวให้เข้ากับหอพักใหม่และการดำเนินชีวิตในทกด้าน มีการปรับตัวเข้ากับเพื่อน
ร่วมห้องและเพื่อนในคณะซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน นักศึกษาใหม่จะต้องปฏิบัติตามธรรมเนียม
ประเพณีของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย การเคารพนับถือพรหัสและสาयरหัส ตลอดจนแบบแผนการ
ปฏิบัติตนเข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัย การปฏิบัติตนในการรายงานตัวน้องใหม่การเข้าห้อง เขียว
การดื่มเหล้าในงานกิจกรรมประเพณี การจัดฉายภาพยนตร์ลามกอนาจารด้านเพศสัมพันธ์ในหอพัก
และการพนกศึกษาชายบางคนออกเที่ยวเตร่ด้วยการใช้กลวิธี เพื่อให้ได้หญิงบางประเภทาร่วม
หลับนอนทหอพัก และยินยอมให้เพื่อนนักศึกษาชายคนอื่น ๆ ในกลมเพื่อนได้ร่วมหลับนอนกับหญิง
ทพามาด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะ เป็นไปตามทฤษฎีแนวศวิทยาวัฒนธรรม (cultural ecology)
แบบแผนในการดำรงชีวิตในลักษณะเฉพาะส่วนหนึ่งกำหนดโดยบรรทัดฐานทางสังคม และบุคคล
มีหน้าที่ตามสถานภาพของตนในสังคม พฤติกรรมของมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับสถานภาพ เป็นสำคัญ ทงน
จะต้องสอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่แต่ละสังคมกำหนดไว้

นักศึกษาใหม่ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยได้รับการอบรมขัดเกลาจากครอบครัว
โรงเรียน และกลมสังคมก่อนเข้ามาวิทยาลัย นักศึกษายังไม่สามารถเรียนวิชาทละเอียค
ลึกซึ้งในสาขาวิชาเฉพาะทางได้ เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะจัดทารเรียนการสอนและ
ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาการทคนด้วย (personal development) ให้การฝึกฝนและ
พัฒนาักศึกษาไปตามแนวทางทคนและสนใจมากที่สุด ดังจะเห็นได้ว่นอกจากการจัดหลักสูตร
การเรียนทางวิชาการแล้วมหาวิทยาลัยยังเป็นสถาบันการศึกษาทกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้
นักศึกษาได้เข้าร่วมศึกษาและฝึกฝนตนเองได้ตามความสนใจ แต่เนื่องจากระบบการบริหาร
งานมหาวิทยาลัยขาดประสิทธิภาพ ไม่มีระบบการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์
การเรียนในบางวิชา และการสอนของอาจารย์บางคนทำให้นักศึกษาเบื่อหน่าย และเนื้อหาสาระ

บางวิชาไม่เกี่ยวข้องกับและสัมพันธ์กับชีวิตนักศึกษาและไม่สามารถนำไปใช้กับสาขาวิชาชีพที่เรียน
 สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลต่อการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ความรู้และเทคนิควิทยา
 การต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ จะได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศทั้งโดยเอกสาร
 สิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ หรือโดยวิธีส่งบุคลากรไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ แล้วกลับมาถ่ายทอดให้กับ
 นักศึกษา หรือบางส่วนได้รับอิทธิพลจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศที่รับ
 เอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาได้สะดวกรวดเร็วกว่าส่วนภูมิภาค จากนวมมหาวิทยาลัยใน
 ส่วนภูมิภาคก็จะได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปอีกต่อหนึ่งในรูปแบบวิธีการหลายอย่าง ทั้งโดย
 เอกสาร สิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ หรือจากบุคลากรที่ไปศึกษาต่อแล้วนำเอาวิทยาการมาถ่ายทอดให้
 นักศึกษา เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาออกไปปฏิบัติงานในหน่วยงานและองค์การต่าง ๆ วัฒนธรรม
 ตลอดจนความรู้ความคิดที่ได้รับการหล่อหลอมจากมหาวิทยาลัยจะถูกเผยแพร่ออกไปการดำเนินชีวิต
 ในมหาวิทยาลัยนอกจากนักศึกษาจะได้รับวัฒนธรรมทางวิชาการแล้ว นักศึกษาจะได้รับ
 การหล่อหลอม เรียนรู้พฤติกรรมและคุณค่าการดำเนินชีวิตในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง
 การปกครองจากมหาวิทยาลัย ซึ่งพฤติกรรมและคุณค่าที่นักศึกษาได้รับจากมหาวิทยาลัยไปแล้วย่อม
 จะถูกนำออกไปเผยแพร่ และปฏิบัติสืบต่อไปในหน่วยงานองค์การและชุมชนที่นักศึกษาอยู่อาศัย
 ด้วยซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นไปตาม "ทฤษฎีการเผยแพร่ทางวัฒนธรรม" เป็นกระบวนการที่สืบเนื่องกัน
 ไปและเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจากภายนอก เมื่อมีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นหรือถูกนำเข้ามาใน
 วัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ ความคิดเห็นหรือประเพณีต่าง ๆ วัฒนธรรมเหล่านี้
 ย่อมมีแนวโน้มที่จะแพร่กระจายไปยังวัฒนธรรมของสังคมอื่น การที่นักศึกษายอมรับวัฒนธรรมการ
 แต่งกาย ทรงผม เครื่องประดับ และวัฒนธรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การแสดงออก
 และปฏิบัติตนต่อครูก็ด้วยการโอบกอด นอนหนุนตักกันในที่เปิดเผยและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
 ในขณะที่ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ย่อมเป็นไปตามทฤษฎีการเผยแพร่ทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้รับ
 เอาค่านิยมของวัฒนธรรมประเทศตะวันตกที่แพร่เข้ามาในประเทศมาประพฤติปฏิบัติในการดำเนิน
 ชีวิตของตน

การดำเนินชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ย่อมมีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมที่
 เปลี่ยนแปลงไป ด้วย สภาพขนานในสังคมและวัฒนธรรมมีหน้าที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลง
 ในส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วก็ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนอื่น ๆ ด้วย การเปลี่ยนแปลงทาง
 ด้านการเมืองการปกครองของประเทศ มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานใน

มหาวิทยาลัย และเป็นผลต่อชีวิตนักศึกษาด้านการศึกษาและการเมืองการปกครองด้วย และมหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการหนึ่งของรัฐบาล บ่อรับและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ การจัดระเบียบและการจัดการบริหารงานของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นกระบวนการรักษาความสมดุลในสังคม ทำให้บรรทัดฐานและสภาพภาพของนักศึกษาในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ลักษณะเช่นนี้จะนำไปตาม "ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่" ดังปรากฏได้ในช่วงการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองของประเทศ ในปี พ.ศ. 2519 มีผลทำให้กิจกรรมการเมืองการปกครองและกิจกรรมด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหยุดชะงักลงทั้งหมด และนักศึกษาจำนวนหนึ่งได้ออกจากมหาวิทยาลัยและเดินทางเข้าร่วมงานทางการเมืองกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลมีนโยบายผ่อนคลายเป็นให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยดำเนินกิจกรรมนอกสถานศึกษาได้และได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการด้านอาสาพัฒนาชนบทของนักศึกษาตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงปัจจุบัน (ทรวง มหาวิทยาลัย 2526: 13) ซึ่งมีผลให้นักศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ขึ้น หลังจากที่ได้หยุดชะงักลงไปภายหลังเหตุการณ์ "6 ตุลา 19"

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษา ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยของการอบรมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ระเบียบของสังคม (agencies of socialization) ที่ให้การสั่งสอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้นักศึกษาที่เป็นสมาชิกในมหาวิทยาลัยได้เรียนรู้หรือรับเอาระเบียบวิธีเกณฑ์ความประพฤติ และคุณค่าต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดบทบาทและทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายและปณิธานของสถาบันที่กำหนดไว้ หากการดำเนินงานและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถทำหน้าที่อบรมขัดเกลาให้นักศึกษาในสถาบันให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมพึงประสงค์แล้ว จะกลายเป็นการละเลยบทบาทหน้าที่สังคมมุ่งหวังไว้ และควรจะได้พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของผลต่อชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้สถาบันได้ทำหน้าที่และบทบาทของตนโดยสมบูรณ์ จากการศึกษาชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่ามีปัจจัยย่อยหลายอย่างที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษา และมีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพล และเป็นองค์ประกอบที่เกื้อกูล ส่งเสริมและหล่อหลอมให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้ประพฤติปฏิบัติตนอย่าง เป็นอันดี และปัจจัยเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรง และจะส่งผลไปยังสังคมโดยส่วนรวมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาและออกไปใช้ชีวิตในสังคมด้วย